Ազգ
Azg
armenian daily
19 ՄԱՐՏ 2002 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 50 (2495)

Այսօր Իսրայելից Թուրքիա կժամանի ԱՄՆ փոխնախագահ Դիկ Չեյնին

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 18 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մարտի 19-ին Իսրայելից Թուրքիա կժամանի ԱՄՆ փոխնախագահ Դիկ Չեյնին: Թուրք պաշտոնյաների հետ նախատեսվում է քննարկել Իրաքի դեմ հնարավոր ռազմարշավին առնչվող մանրամասներ: ԱՄՆ փոխնախագահը կհանդիպի Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի, վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի, բանակի գլխավոր շտաբի պետ Հյուսեին Քըվրըքօղլուի հետ: Չեյնիի այցի նախօրեին Թուրքիայի վարչապետ Էջեւիթը վերստին հայտարարել է, որ Անկարան դեմ է Բաղդադի դեմ պատժիչ գործողությունների իրականացմանը, «քանի որ Իրաքը չի սպառնում հարեւան պետությունների անվտանգությանը»:

Միաժամանակ, մարտի 17-ին Թուրքիայի սոցիալիստական կազմակերպությունները Ստամբուլում իրականացրել են բողոքի միջոցառում ընդդեմ ԱՄՆ փոխնախագահի այցի: Շուրջ 500 ցուցարարներ վանկարկել են «Յանկիներ, գնացեք տուն»:

Չեյնին Թուրքիայից կմեկնի չորեքշաբթի օրը:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Թաթուլ Մարգարյանը եւ Արազ Ազիմովը Քոչարյանի եւ Ալիեւի անձնական ներկայացուցիչներ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի արտաքին կապերի վարչության պետ Նովրուզ Մամեդովը փետրվարի 12-ին Բաքվում հայտարարեց, որ Բաքվի իշխանությունները այս փուլում դեմ են ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հայ-ադրբեջանական ուղղակի բանակցությունների ֆորմատի փոփոխությանը: Ըստ Մամեդովի, Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի առաջ քաշած գաղափարը՝ նախագահներ Ալիեւի ու Քոչարյանի բանակցություններն իջեցնել գործ մակարդակի, նորություն չէ: «Հակամարտության մեջ գտնվող պետությունների նախագահները երկկողմ բանակցություններ են վարում արդեն երկար տարիներ, իսկ ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ուղիների քննարկումը փորձագետների խմբերի, նույնիսկ արտգործնախարարների մակարդակով, այժմ հիմնավորված չի լինի: Նմանօրինակ երկկողմ շփումները հնարավոր են միայն այն բանից հետո, երբ Հեյդար Ալիեւն ու Ռոբերտ Քոչարյանը ղարաբաղյան կարգավորման հարցում գան ինչ-որ սկզբունքային համաձայնության», ասել էր Մամեդովը:

Հիմք ընդունելով Նովրուզ Մամեդովի այս հայտարարությունը, կարող ենք ենթադրել, որ Ալիեւն ու Քոչարյանը ղարաբաղյան կարգավորման հարցում եկել են ինչ-որ սկզբունքային համաձայնության, ինչը, սակայն, Բաքուն հիստերիկ կերպով հերքում է: Մասնավորապես, Ադրբեջանի արտգործնախարար Վ. Գուլիեւը բազմիցս հերքել է «փարիզյան սկզբունքների» գոյությունը՝ դրանք համարելով Երեւանի երեւակայության արդյունք:

Տես ➧ էջ 2

Գամայի եւ Տրուբնիկովի հայտարարությունները տակնուվրա են արել Գուլիեւի հոգին

Ադրբեջանի արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւը «նոկդաունի» մեջ է: ...րս ԵԱՀԿ գործող նախագահ Գաման, ապա ՌԴ ԱԳՆ փոխարտգործնախարար Տրուբնիկովը Բաքվում ակնարկեցին, որ ղարաբաղյան կարգավորման ենթատեքստում Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության պահպանումն առաջնային չէ, եւ կողմերի համաձայնության դեպքում սահմանները կարելի է փոփոխել: «Տարածքային ամբողջականությունն Ադրբեջանի ինքնիշխան իրավունքն է, եւ որեւէ մեկին, այդ թվում Մինսկի խմբին, Ադրբեջանը չի լիազորել քննարկելու տարածքային ամբողջականության փոփոխությունը: ԵԱՀԿ փաստաթղթերում Մոլդովայի եւ Վրաստանի պարագայում այդ սկզբունքը ճանաչվում է, իսկ Ադրբեջանի դեպքում, չգիտես ինչու, չի գտնում իր արտացոլումը: Երբ ԵԱՀԿ փաստաթղթերում Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության սկզբունքը չի նշվում, ապա ԵԱՀԿ նման դիրքորոշումը կարելի է որակել ճնշումներից մեկը», ասել է Վ. Գուլիեւը:

Ադրբեջանի արտգործնախարարն արել է հայտարարություններ, որոնք չեն տեղավորվում դիվանագիտական էթիկայի սահմաններում: Այսպես, Գուլիեւը քննադատել է Հայաստանի նախագահի ներքին քաղաքականությունը: «Մի քանի օր առաջ լսեցի Քոչարյանի ծիծաղելի հայտարարությունը, թե երեք-չորս տարում Երեւանի կերպարն այնպես կփոխվի, որ քաղաքի բնակիչները չեն ճանաչի մայրաքաղաքը: Պետք է հարցնել՝ նյութական ի՞նչ հիմքով է դա իրականացվելու», կատաղած ասել է Գուլիեւը:

Ի դեպ, Բաքվում չեն բացառում, որ մոտ ապագայում Հ. Ալիեւը «նոկաուտի» կենթարկի Վ. Գուլիեւին, այսինքն՝ պաշտոնանկ կանի: ԵԱՀԿ Մխ համանախագահների վերջին այցելության ընթացքում Գուլիեւը հակադրվել էր Ալիեւին, հայտարարելով, թե Մինսկի խումբը արդյունավետ չի աշխատում:

Թ. Հ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Կոնվենցիան կվավերացվի առանց մահապատժի հարցի

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

«Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների մասին» 1950թ. Հռոմում ընդունված կոնվենցիայի վավերացման հարցը հանրապետության նախագահը ներկայացրել է խորհրդարան եւ արդեն երեկ ընդգրկվեց եռօրյա նիստերի օրակարգում:

Հիշեցնենք, որ նախքան խորհրդարան մտնելը Հայաստանի Սահմանադրական դատարանը կոնվենցիան ընդհանուր առմամբ ճանաչել էր որպես գործող սահմանադրությանը չհակասող:

Թվում էր, թե այսպիսով վերջապես լուծում կստանա ամենակարեւոր եւ շահարկվող հարցերից մեկը՝ Հայաստանում մահապատժի կիրառումն արգելել-չարգելելը հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործության բացահայտման ֆոնի վրա: Սակայն կոնկրետ այդ հարցն անորոշ ժամանակով խորհրդարանը չի քննարկելու, քանի որ կոնվենցիայի 6-րդ արձանագրությունը, որը հստակ սահմանում է մահապատժի անթույլատրելիությունը, ՍԴ-ն քննության չի առել: Սկզբնական շրջանում այն մտել է ՍԴ, սակայն հետագայում անորոշ պատճառներով դարձյալ հանվել է:

Այս իրավիճակը թերեւս ամենահարմարն է պատգամավորների համար, որոնք փաստորեն խուսափելու են ԵԽ-ի հետ տհաճ առճակատումից եւ ցավոտ հարցը մոտ ապագայում վճռելու պատասխանատվությունից:

Եվ քանի որ կոնվենցիան պետք է վավերացվի ըստ յուրաքանչյուր առանձին արձանագրության, ապա տեխնիկապես եւ ՍԴ-ի, եւ խորհրդարանի համար հնարավոր է դառնում հարցից խուսափումը:

Տես ➧ էջ 2

Բուրջանաձեն ենթադրում է, որ թուրք ժողովուրդը կճանաչի «իր գործած ողբերգական սխալը»

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ, 18 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԻՆՖՈ: «Թուրք ժողովուրդն ունի այն տղամարդկությունը, որ ընդունի գործած ողբերգական սխալը», ասել է Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն: Համաձայն ԱԻՆՖՈ գործակալության, տիկին Բուրջանաձեն այսպես է պատասխանել Հայոց ցեղասպանության՝ Վրաստանի խորհրդարանի կողմից հնարավոր ճանաչմանը վերաբերող հարցին, որը նրան տրվել է Ախալքալաքի բնակչության ներկայացուցիչների հետ կայացած հանդիպման ժամանակ:

Նինո Բուրջանաձեն ասել է, որ Ջավախքի հիմնախնդիրները հիմնականում չեն տարբերվում Վրաստանում ստեղծված կացությունից: «Ես առանձնապես կուզեի նշել ճանապարհների խնդիրը եւ շեշտել, որ բոլոր ճանապարհները պետք է նորոգվեն: Ես չեմ ասում, թե 6 ամիս կամ մեկ տարի հետո, երբ գամ այստեղ, բոլոր ճանապարհները սարքված կլինեն: Սակայն կամաց-կամաց պետք է սկսենք աշխատանքներ տանել, եւ սա լուրջ ընթացք է ստանալու», ասել է Բուրջանաձեն:

Նա վստահեցրել է, որ Վրաստանում ոչ ոք չի պատրաստվում ամերիկյան զորքեր ընդունել, սակայն վրաց-ամերիկյան ռազմական համագործակցություն անպայման լինելու է:

Նա նաեւ հայտարարել է, որ թուրք-մեսխեթցիները ոչ մի դեպքում հավաք չեն տեղավորվի Վրաստանի որեւէ վայրում:

Վրաստանից ռուսական ռազմակայանների դուրսբերման շուրջ արտահայտվելիս տիկին Բուրջանաձեն շեշտել է, որ դրանց դուրսբերման դեպքում Վրաստանը կպաշտպանի Վրաստանի հայ բնակչության անվտանգությունը. «Վրաստանը պետություն է եւ պետք է ապահովի իր քաղաքացիների անվտանգությունն անկախ ազգությունից», նշել է տիկին Բուրջանաձեն:

ՄԱԿ-ը քննարկում է մարդու իրավունքների խախտումներն աշխարհում

ԺՆԵՎ, 18 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երկուշաբթի Ժնեւում սկսվում է ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի ամենամյա նիստը, որը կտեւի վեց շաբաթ, հաղորդում է «Ֆրանսպրեսը»: Օրակարգում՝ քննարկել իրադրությունը Չեչնիայում, Մերձավոր Արեւելքում, Չինաստանում, Կոլումբիայում եւ որոշ այլ երկրներում: Հանձնաժողովի ղեկավարությունը մտադիր է ռուսական պատվիրակության հետ համատեղ ընդունել Չեչնիայի վերաբերյալ բանաձեւ: Նիստում կընդունվի նաեւ Սաուդյան Արաբիայի առաջարկած բանաձեւը, ուր կդատապարտվեն իսրայելական զինվորականների գործողությունները փախստականների ճամբարներում:

Մեխիկայի Մոնթերեյ քաղաքում բացվեց զարգացման ֆինանսավորմանը նվիրված միջազգային խորհրդաժողովը

ՄԵԽԻԿՈ, 18 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ավելի քան 150 երկրների ներկայացուցիչներ են մասնակցում զարգացման ֆինանսավորմանը նվիրված ՄԱԿ-ի միջազգային խորհրդաժողովին, որն այսօր բացվել է Մեխիկայում: Նրանցից ավելի քան հիսունը ներկայացված են պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարներով: Գրեթե մի ամբողջ շաբաթ Մեխիկայի Մոնթերեյ քաղաքը՝ Նուեւո Լեոն արդյունաբերական նահանգի մայրաքաղաքը, դառնում է «Միավորված ազգերի մայրաքաղաք»:

Համաժողովի աշխատանքներին մասնակցում է նաեւ ՀՀ կառավարական պատվիրակությունը՝ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում են ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի, առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարներ Վարդան Խաչատրյանը եւ Կարեն Ճշմարիտյանը:

Խորհրդաժողովում, որին մասնակցում են նաեւ միջազգային խոշոր ֆինանսական կազմակերպությունները, կքննարկվեն աշխարհում զարգացման խթանմանն ուղղված քայլերը, որոնցից կարեւորագույնը ֆինանսական ռեսուրսների համախմբումն է այդ նպատակին ուղղելու համար: Օրակարգում են աղքատության վերացման, կայուն տնտեսական աճի ապահովման, միջազգային ֆինանսական ու տեխնիկական համագործակցության ակտիվացման, համընդգրկուն եւ արդար տնտեսակարգի անցման ճանապարհին զարգացման աջակցման եւ այլ հարցեր:

Համաժողովի ընթացքում կլինեն բարձր մակարդակի եւ նախարարական մակարդակի նիստեր, միջոցառման ընդհանուր թեմայի շրջանակներում կկազմակերպվեն կլոր սեղաններ: Մարտի 22-ի լիագումար նիստի ընթացքում նախատեսվում է ՀՀ վարչապետի ելույթը: Իսկ մինչ այդ, համապատասխան աշխատանքային խմբերի նիստերի ժամանակ զեկուցումով հանդես կգան ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի ու արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարները:

Համաժողովի արդյունքներով նախատեսվում է ընդունել Մոնթերեյի կոնսենսուսային վերջնական փաստաթուղթ՝ զարգացման ֆինանսավորման վերաբերյալ:

Համաժողովից դուրս ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը հանդիպում կունենա ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի տնօրեն Մարկ Մալոխբրաունի, Պարենի եւ գյուղատնտեսության կազմակերպության տնօրեն Ժակ Դիոֆի հետ:

ԱԶԳ

Ընթացիկ

«Հանճարեղ» հղացումներ խորհրդարանում

Մեկ քայլ է անում սահմանադրական գործընթացը

Սահմանադրական քննարկումների առաջին փուլը գործնականում կարելի է ավարտված համարել, թեեւ ամենահիմնական քննարկումների շրջանը դեռ առջեւում է։ Խորհրդարանը երեկ ավարտեց 6 կուսակցությունների ներկայացրած խորհրդարանական կառավարման համակարգ նախատեսող «ՀՀ սահմանադրություն» օրենքի նախագծի քննարկումները։ Ըստ ձեռք բերված պայմանավորվածությունների, նախագծի քվեարկությունը կայանալու է նախագահի ներկայացրած փոփոխությունների նախագծին զուգահեռ, ինչը նշանակում է, որ տեղի կունենա երեկ ավարտված այդ նախագծի քննարկումներից հետո։ Այդ ժամանակ կորոշվի՝ խորհրդարանը 6 կուսակցությունների ներկայացրած նախագիծը կընդունի՞ որպես սահմանադրությամբ սահմանված հանրաքվեի նախաձեռնություն, թե՞ ոչ։ Ուժերի հարաբերակցությունը վկայում է, որ նման խնդիր խորհրդարանն իր առջեւ չի դնելու։ Ըստ ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանի, խորհրդարանի երկու երրորդը կողմ է միայն նախագահի ներկայացրած տարբերակը հանրաքվեի դնելուն։ 6 խմբակցություններից միայն երկուսը՝ Կոմկուսը եւ ԱԺՄ-ն, ու երեք խմբերից միայն մեկը՝ «Հայաստանն» են կողմ երկու նախագծերը հանրաքվեի դնելուն։ Սակայն ըստ էության այս ուժերից միայն ԱԺՄ-ն կամ նրա կտորտանքներն են կարողանում որոշակի քարոզչություն տանել իրենց նախագծի օգտին, իսկ մյուսների գործունեությունը նույնիսկ վնասում է վեցյակի ընդհանուր նպատակին։

Մասնավորապես, խմբակցությունների պաշտոնական դիրքորոշումները հայտնելիս Կոմկուսի ներկայացուցիչ Գագիկ Մանուկյանը, որը որեւէ կապ մինչ այդ սահմանադրական գործընթացի հետ չուներ՝ փորձելով հնարավորինս համոզիչ ելույթ ունենալ, հանկարծ սկսեց երկրի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը վերլուծել եւ առկա իրավիճակը պայմանավորել... կիսանախագահական համակարգով։ Թե ինչ կապ կար իրար հետ գրեթե առնչություն չունեցող այս երեւույթների միջեւ, թերեւս միայն ընկեր Մանուկյանը գիտեր։ Իսկ վերլուծությունը նույնքան «խորհրդային» ստացվեց, որքան մակերեսային կառավարման համակարգի պաշտպանության հիմնավորումները։

Սակայն «Հայաստան» խմբի ղեկավար Մյասնիկ Մալխասյանի դիրքորոշումների կողքին Մանուկյանի «համոզիչ» կերպարն աննկատելի էր։ Մյասնիկյանը ոչ միայն համոզված է, որ գործող սահմանադրությունից լավը գոյություն չունի, այլեւ որ որեւէ սահմանադրության համար պետք է որեւէ քաղաքական ուժ... պատասխանատվություն կրի։ Հիմնավորումը պարզապես սպանիչ էր. չէ՞ որ ՀՀՇ-ն 1995-ին ընդունված սահմանադրության համար պատասխանատվություն էր ստանձնել եւ... այժմ այն կրում է։ Երկու գումարման ԱԺ այս պատգամավորը թեեւ մոռացել էր, որ ցանկացած սահմանադրություն հանրաքվեով ընդունվում է, եւ դրա համար պատասխանատուն միայն ժողովուրդը կարող է լինել։ Որքան էլ զարմանալի էր, պարզվում է, քաղաքական ուժերի կողմից սահմանադրության համար պատասխանատվության այս «նոր փիլիսոփայությունը» դպրոց է ձեւավորում։

«Միասնություն» համախմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանը, փորձելով հիմնավորել խորհրդարանական համակարգի հանդեպ իրենց որդեգրած մերժողական դիրքորոշումը, Մ. Մալխասյանի միտքը զարգացնելով հանգեց հիրավի փառահեղ եզրակացության. դե, եթե նախագահի ներկայացրած փոփոխությունների նախագիծն իրենք են պաշտպանում, տրամաբանական չէ՞, որ իրենք էլ ստանձնում են պատասխանատվությունը։

«Ագրոարդյունաբերական ժողովրդական միավորում» խմբի ղեկավար Հմայակ Հովհաննիսյանի ելույթն այս առումով թեեւ ծայրահեղություններից զերծ էր, սակայն քննարկվող բուն նյութի հետ քիչ կապ ուներ։ Ակամա Հովհաննիսյանը հայտնվեց ոչ թե կիսանախագահական, որին խումբը պաշտպանելու է, այլ դասական նախագահական համակարգի ջատագով։ Նա բերեց Ռուսաստանի օրինակը, որտեղ նախագահի դիրքերի հզորացումը բացասեց տարածքային օղակներում կլանային համակարգը թուլացնելու քաղաքականությամբ։ Քաղաքացիների միության նախագահի գնահատմամբ, պառլամենտական համակարգն իրեն արդարացնում է միայն միապետականից սահուն խորհրդարանականի անցած երկրներում, որտեղ արդեն առկա քաղաքական էլիտան պատրաստ էր ստանձնելու քաղաքական գործընթացների պատասխանատվությունը։

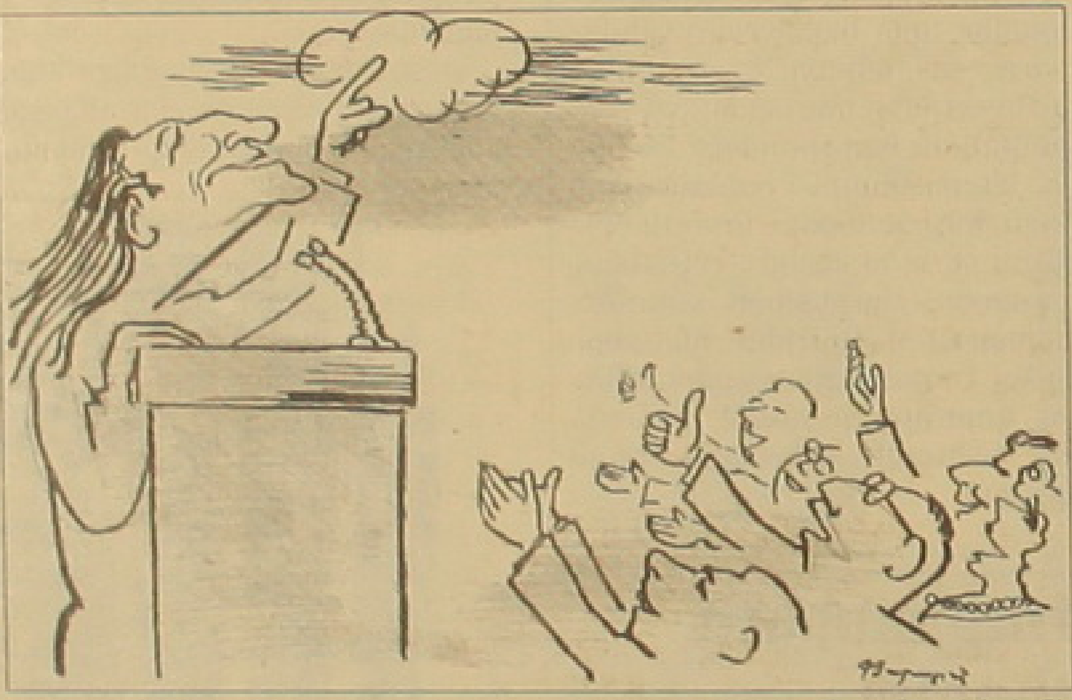

Ինչեւէ, այս քննարկումների ողջ ընթացքում թերեւս միակ ձեռքբերումը քաղաքական ուժերի համար այն մոտեցման հստակեցումն էր, որ կառավարման համակարգերով որեւէ ձախորդություն պայմանավորել չի կարելի, քանի որ պրակտիկան ցույց է տալիս, որ երեք համակարգերն էլ իրենց արդարացնում են։ Ըստ ՀՅԴ ԳՄ անդամ Արմեն Ռուստամյանի, դժբախտությունները այդ համակարգերի աղավաղման եւ կամայական կիրառման հետեւանք են միայն։ Այս առումով Դաշնակցության համար եւս ընդունելի է սահուն անցումը խորհրդարանական կառավարման, իսկ սահմանադրական գործընթացը չտապալելու տեսակետից հանրաքվեի պետք է դրվի միայն մեկ՝ նախագահի ներկայացրած նախագիծը։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Թաթուլ Մարգարյանը եւ Արազ Ազիմովը...

Սկիզբը էջ 1

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահները մարտի 8-11-ը այցելեցին Բաքու, Երեւան, Ստեփանակերտ, հակամարտող կողմերին ներկայացրին «նոր» գաղափար. բանակցային գործընթացի մեջ կողմերի՝ ավելի ցածր մակարդակով ներգրավվելու առաջարկություն։ Մոտիվացիան հետեւյալն էր. միթե չէ, որ նախագահներ Ալիեւն ու Քոչարյանն օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներով ի վիճակի են հանդիպելու։ Այդ ֆորմատը հայտնի է 1990-ական թթ. կեսերից, երբ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Հեյդար Ալիեւի խորհրդականներ Ժիրայր Լիպարիտյանն ու Վաֆա Գուլուզադեն վարում էին խաղաղ կարգավորման բանակցությունները։

Մարտի 18-ին ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունը տարածեց հաղորդագրություն, որում ասվում է. «Հայաստանը ողջունում է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների առաջարկն՝ ի լրումն նախագահների միջեւ ընթացող բանակցությունների, գումարելու նաեւ [illegible] Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գործընթացի առաջընթացին։ Այս պայմանավորվածությունը ձեռք է բերվել համանախագահների տարածաշրջան կատարած այցի ընթացքում եւ արժանացել է Հայաստանի ու Ադրբեջանի նախագահների հավանությանը։ Հայաստանի նախագահի կողմից բանակցությունները կվարի ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Թաթուլ Մարգարյանը»։

Թաթուլ Մարգարյանը 37 տարեկան է, 1994-96 թթ. եղել է ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպանության խորհրդական, ունի «Արտակարգ եւ լիազոր դեսպան» դիվանագիտական աստիճան, 2000 թ. հունվարից ՀՀ արտգործնախարարի տեղակալն է։ Ավարտել է Երեւանի ժողտնտեսության ինստիտուտը, ԱՄՆ Գ. Հոփկինսի համալսարանը, մասնագիտությունը՝ տնտեսագետ, գիտական կոչումը՝ տնտեսագիտության թեկնածու, միջազգային հարաբերությունների մագիստրոս։

Ադրբեջանի նախագահի կողմից ԼՂ բանակցությունները կվարի Ադրբեջանի արտգործնախարարի տեղակալ Արազ Ազիմովը։ Թե ինչ կտա Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների անձնական ներկայացուցիչների ներգրավումը ԼՂ բանակցային գործընթացում, ցույց կտա ժամանակը։ Ավելորդ չէ նշել, որ նախագահներ Քոչարյանի եւ Ալիեւի շուրջ երկու տասնյակ հանդիպումները նկատելի առաջընթաց չարձանագրեցին։ Նախագահների մակարդակով բանակցությունների շարունակումը կոնկրետ արդյունքների բացակայության պայմաններում, ըստ էության, կարժեզրկեր խաղաղության գործընթացը։ Ի դեպ, ե՛ւ Արազ Ազիմովը, ե՛ւ Թաթուլ Մարգարյանը լրջորեն չեն զբաղվել ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացով։ Մեր կարծիքով, սա այնքան կարեւոր չէ, քանի որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբն այս փուլում առավել շահագրգռված է Ղարաբաղի հարց լուծողի պատրանք ստեղծելով։

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահներն օրերս հավաքվել են Վիեննայում եւ տարածել հայտարարություն, որում ասվում է, թե «նոր մակարդակով բանակցությունները չեն փոխարինելու երկու նախագահների ուղղակի բանակցություններին եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի գործունեությանը»։

ՀԱԿԻՐՃ

ԵՊՀ ռեկտորն առաջին անգամ ընտրվեց

Երեկ ԵՊՀ ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը լրագրողներին ներկայացրեց մայր բուհի կարգավիճակի ու ռեկտորի ընտրության հետ կապված խնդիրների մանրամասներ։ Վերջիններիս արդիականությունը պայմանավորված էր ռեկտորի ընտրություններով, քանզի համալսարանի պատմության մեջ առաջին անգամ ռեկտորն ընտրվեց՝ նշանակվելու փոխարեն։

«Այսօր ողջ աշխարհում կրթության զարգացման գրավականը համակարգի ինքնավարությունն ու ակադեմիական ազատություններն են։ Կրթությունն ազատ պետք է լինի չինովնիկական բոլոր կապանքներից», նշեց Ռ. Մարտիրոսյանը, որ պաշտոնավարում է արդեն 9 տարի՝ նախապես նշանակվելով ՀՀ վարչապետի կողմից։ Բուհի ինքնավարացման գործընթացը, Ռ. Մարտիրոսյանի պարզաբանմամբ, սկսվեց 1992թ.-ին, երբ ՀՀ նախագահի հրամանագրով առաջին անգամ ամրագրվեց բուհի ինքնուրույն մարմին լինելը, ինչին հիմնվելով էլ հետագայում ԵՊՀ-ում ձեւավորվեց բուհի կառավարման ներկայացուցչական մարմին՝ Մեծ խորհուրդ։ «Սրանում ընդգրկված են համալսարանին աշխատակցող բոլոր շերտերի ներկայացուցիչները՝ հավաքարարներից մինչեւ ակադեմիկոսներ։ Ներկայացված են նաեւ ուսանողներ»։ Այս խորհրդի նիստում էլ կայացան ռեկտորի ընտրությունները փակ գաղտնի քվեարկությամբ։ Ռ. Մարտիրոսյանն ընտրվել է 5 տարի ժամկետով։

«Որքանո՞վ է վերջին տարիների այս գործընթացը ինքնավար դարձրել մայր բուհը» հարցին պրն Մարտիրոսյանը պատասխանեց, թե ամբողջությամբ այդ ինքնուրույնությունը դեռեւս չկա ու լինում են միջամտություններ։ Հիշեցնենք, որ ԵՊՀ-ն պետական բյուջեից ստանում է իր տարեկան բյուջեի 25-27 տոկոսը միայն, մնացյալը գոյանում է վճարովի համակարգի գումարներից։ Բայց ակադեմիական ազատությունների առումով, ռեկտորի շեշտմամբ, միջամտություն վաղուց չկա։

Լ. Գ.

Ազատվել են մասնաճյուղերի տնօրեններ

Ինչպես տեղեկացանք էներգետիկայի նախարարության լրատվության վարչությունից, «անթույլատրելի բարձր» գերկորուստներ թույլ տալու համար աշխատանքից ազատվել են Երեւանի «Արաբկիր մասնաճյուղի» տնօրեն Կարեն Դարբինյանը, «Արշակունի մասնաճյուղի» տնօրեն Արթուր Մարտիրոսյանը, հյուսիսային տարածաշրջանի «Իջեւանի մասնաճյուղի» տնօրեն Լեւոն Թիրաբյանը։ Եվս 20 մասնաճյուղերի ղեկավարների վիճակը քննելու համար տրվել է 1 ամիս ժամկետ։

Այնուամենայնիվ, փետրվարին էլեկտրաէներգիայի վարձավճարները հավաքվել են 90 տոկոսով, իսկ գերկորուստները՝ նվազել 5 տոկոսով։ Նախարարության հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ վարձավճարների հավաքման եւ գերկորուստների ցածր ցուցանիշներ են արձանագրել արդեն նախկին հյուսիսային եւ հարավային էլեկտրացանցերում։

Մեր կողմից կցանկանայինք ընդգծել, որ գերկորուստների դեմ հավերժական դարձած պայքարն աշխատանքից ազատելու միջոցով այլեւս անարդյունավետ է։ Վաղուց արդեն ժամանակն է «գերկորուստ» ֆենոմեն անունը ստացած խոշոր յուրացումների դեմ գործի դնելու քրեական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածները։

Ա. Մ.

Կոնվենցիան կվավերացվի առանց մահապատժի հարցի

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես նշել էինք նախկինում, այս գործընթացների նպատակը մեկն է՝ հնարավորինս հետաձգել 6-րդ արձանագրության վավերացումը։

Ըստ քննարկվող սահմանադրության նախագծերի, Հայաստանում դրանց հանրաքվեով ընդունվելուց հետո մահապատիժ չի սահմանվում։ Եթե իշխանությանը հաջողվի մինչեւ հանրաքվեն հետաձգել կոնվենցիայի համապատասխան արձանագրության վավերացումը, ապա դրանից հետո խնդրի լուծումը շատ ավելի հեշտ կլինի, խորհրդարանը՝ հենվելով արդեն ուժի մեջ մտած գլխավոր օրենքին՝ կվավերացնի կոնվենցիան ամբողջությամբ։ Հարց է՝ եվրախորհուրդը, որը Հայաստանի քաղաքական ուժերին պարզապես պարտադրում է վավերացնել կոնվենցիան, իշխանություններին կտա՞ մանեւրելու հնարավորություն։ ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը խորհրդարան-ԵԽ բանակցությունների շրջանակներում հավաստիացնում էր, թե սպառված չեն բոլոր հնարավորությունները՝ ԵԽ-ին համոզելու հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործների հանդեպ վերապահում անել։

Ամեն դեպքում ակնհայտ է, որ անգամ վավերացումն այդքան ձգձգելուց հետո իշխանությունները չեն ազատվելու հենց ոճրագործների ճակատագիրը որոշելու խնդրին բախվելուց։

Ցավակցություն

«Ազգ» օրաթերթի խմբագրությունն ու տնօրենությունը խորապես ցավակցում են ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանին՝ հորեղբոր՝ ամուսնու՝
ՍԵՐՅՈԺԱ ԴԱՎԹՅԱՆԻ
վաղաժամ մահվան կապակցությամբ։
Հուղարկավորությունը տեղի կունենա այսօր՝ երեքշաբթի, ժամը 13:00-ին, Կոտայքի մարզի Գեղաշեն գյուղում։

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման «Գոլոս Արմենիի», «Երկիր» թերթերի խմբագիրների, «Նոյյան տապան» գործակալության տնօրենի, «Հայկական համակարգչային տառատեսակների» հեղինակ Ռուբեն Հակոբյան-Թառումյանի եւ նրանց փաստաբանների հետ։

Հանդիպումը կկայանա այսօր մարտի 19-ին, ժամը 12-ին, Մամուլի ազգային ակումբում (Արշակունյաց 2, 10-րդ հարկ, հեռ. 56.91.58, էլ. փոստ npc@acc.am narine@arminco.com)։

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելուած են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Երեկ «Հոկտեմբերի 27»-ի գործի դատաքննությունը շարունակվեց Հունանյանների քեռի Վռամ Գալստյանի ցուցմունքով: Սկսելով իր կենսագրականից՝ ամբաստանյալը ներկայացրեց, որ ծնվել է 1960-ին, Մարտունու վերին Գետաշեն գյուղում, մանկավարժի ընտանիքում: Ունի միջնակարգ մասնագիտական կրթություն: Աշխատել է տարբեր հիմնարկներում: 1989-ին անդամագրվել է ՀՅԴ-ին եւ մինչեւ 1993-ը եղել է Մարտունու կոմիտեի

պատասխանում, որ փող չունի գալու, եւ չի գնում:

Հոկտեմբերի 22-ին Վռամ Գալստյանն ընկերոջ հետ գնում է Եղեգնաձոր, 23-ին վերադառնում եւ տանը տեսնում Հունանյան եղբայրներին եւ էդիկին: Այդ օրն էլ Նաիրին քեռուն ասում է, որ «Ամերիկայից մարդիկ են գալու, եւ քեռին էլ պետք է գա այդ հանդիպմանը»:

Հոկտեմբերի 24-ի երեկոյան Նաիրին, Կարենը, էդիկն ու Վռամը գալիս են Երեւան: Հաջորդ օրն անց-

Նաիրին որոշում է, որ գնալու ժամանակն է: Կարենի ցուցմունքով քեռին վերցնում է ինքնաձիգը, եւ Նաիրիի, Կարենի եւ էդիկի հետ դուրս գալիս տնից: Ճանապարհին հանդիպում են նաեւ Դերենիկին եւ Աշոտին, միասին գնում ԱԺ:

Հասնելով ԱԺ անցագրային շենք եւ հավաքված ժողովուրդ չտեսնելով՝ Վռամ Գալստյանը սկսում է կասկածել Նաիրիի ասածների վրա, բայց չի արտահայտվում: Հետո իջնում են մեքենայից, անցնում ան-

մավոր Հարություն Մուրադյանին առաջարկել է տուն գնալ՝ նույնն ասել է նաեւ Ռոլանդ Շառոյանին:

Իսկ երբ Նաիրին ներկայացրել է, որ 2 պայման կա (կամ պետք է հեռանալ երկրից, կամ հանձնվել), Վ. Գալստյանը հարցրել է. «Այս ի՞նչ արեցիք»: Նաիրին պատասխանել է, որ ինքն էլ նման բան չէր սպասում:

Հաջորդ առավոտյան, հեռուստատեսությամբ լսելով Նաիրիի կոչը, քեռին հանձնել է զենքը, որից հետո տեղափոխվել է ազգային անվտանգ-

«Ապրե՛ս, տղա՛ ջան», համբուրելով Հունանյանների քեռու ճակատը ասել է դեռեւս անհայտ մի կին պատգամավոր

նախագահ: 1993-ի վերջերին ինքնակամ հեռացել է ՀՅԴ շարքերից:

1994-ից մինչեւ 1998 թ. ամբաստանյալը եղել է Ռուսաստանում: 1998-ի վերջում վերադառնալով Հայաստան՝ Վռամ Գալստյանն աշխատել է գյուղում: 1999-ի օգոստոսին իր ընկերների հետ գնացել է Արմավիրի մարզի Ջանֆիդա գյուղ՝ աշխատելու, եւ վերադարձել սեպտեմբերի 24-ին: Այդ օրը, ճանապարհելով իր 2 ընկերներին, ամբաստանյալն իր մյուս ընկերոջ հետ որոշում է գնալ Մասիս, եւ որպեսզի քարշ չտան իրենց պայուսակները, դրանք տանում են Նաիրիենց տուն: Նաիրին առաջարկում է գնալ էդիկի մեքենայով, ինչպես եւ անում են: Մասիսից վերադառնալով՝ մնում են Երեւանում: Այդ ժամանակ էլ Նաիրին քեռուն ասում է, որ հոկտեմբերի 13-ին գա Երեւան: Այնուհետեւ Վ. Գալստյանը մեկնում է գյուղ:

Ըստ ամբաստանյալի, հոկտեմբերի 3-ին թե 4-ին ինքը մեկնում է Վեդի՝ ցորենով կարտոֆիլ փոխանակելու, եւ վերադառնում հոկտեմբերի 15-ին կամ 16-ին: Այդ ընթացքում Նաիրին, Կարենը եւ էդիկը լինում են Վռամենց տանը: Վերադառնալով տուն՝ ամբաստանյալը զանգում է Երեւան, եւ Նաիրիի «հրավերին»

նում է առանց կարեւորության: Հոկտեմբերի 26-ին խոսակցությունը պտտվում է սուջուխի արտադրության տեխնոլոգիայի շուրջ: Կամոյի, էդիկի, Աշոտի ու Դերենիկի գալուց հետո Նաիրին սկսում է խոսել ժողովրդի ծանր տնտեսական վիճակից, որ միայն հեղաշրջումով կարելի է վերականգնել ամեն ինչ: Վերջնական էլ ասում է, որ 27-ին զինված կգնան ԱԺ, որ առավոտյան Նաիրին կզանգի եւ կվերցնի շենք մտնելու անցագիր: Ըստ որում, 5 անցագիր չլինելու դեպքում կմտնեն 3-ով, ապա մյուս 2-ը: Քեռին պետք է գնար առաջին խմբի հետ, քանի որ ծանոթ չէր ԱԺ շենքին:

Ըստ ամբաստանյալի, Նաիրին իրեն համոզել է, թե ծրագիր ունի եւ դահլիճ մտնելուց հետո ինքն ուղիղ եթերով կդիմի ժողովրդին, կպահանջի վարչապետի հրաժարականը, իսկ մնացյալը՝ ըստ Նաիրիի նախատեսածի: Սրան քեռին չի ծանոթացել: Այս ծրագրի անիրագործելիության մասին ամբաստանյալի մտահոգությունն էլ Նաիրին հարթել է, ասելով, որ «ժողովուրդն է կանգնած, ժողովրդի համար է, մի՛ մտածիր»:

Հաջորդ օրը՝ հոկտեմբերի 27-ին, ռադիոընդունիչով լսելով, որ նիստին ներկա է նաեւ վարչապետը,

ցագրային բաժինը եւ շենքի հարթակներից մեկի վրա տեսնում Նաիրի Բաղալյանին: Ապա միասին մտնում են շենք՝ առաջին հարկում նստած հերթապահ միլիցիոներին ցույց տալով անցագիրը:

Նկարագրելով իր դահլիճ մտնելու ժամանակվա իրավիճակը՝ Վռամ Գալստյանը նշեց, որ, տեսնելով սպանված մարդկանց, չի կողմնորոշվել, թե ինչ պիտի անի: Հետո գտնվելով դահլիճի վերջին մասում՝ դռան մոտ տեսել է դեմքից վիրավոր մեկին: Մոտեցել է նրան, եւ, օգնության խնդրանք լսելով, բացել է դուռը՝ դուրս թողնելու համար:

Իսկ երբ պատգամավորները բարձրացել են պառկած տեղից, Վռամ Գալստյանը նկատել է 2 կնոջ, որոնց ուղեկցել է դահլիճից դուրս: Եվ ըստ ամբաստանյալի խոսքերի՝ «...Նրանցից մեկը, չգիտեմ ինչից ելնելով, համբուրեց ճակատս եւ ասաց. «Ապրե՛ս, տղա՛ ջան» (մեկը Հերմինե Նաղդալյանն է եղել, մյուսը՝ համբուրողը)»: Այնուհետեւ ներկայացնելով, որ գրեթե ոչ մի բանի արգելք չի հանդիսացել, Վ. Գալստյանը, դահլիճի հետնամասում նստած, զրուցել է Վիկտոր Դալլաքյանի հետ՝ ընտանիքից, աշխատանքից: Դալլաքյանին եւ իրենց պատգա-

գության մեկուսարան:

Իր ցուցմունքն ավարտելով՝ ամբաստանյալը հայտարարեց «Նախաքննության ժամանակ Արմենակ Արմենակյանի սպանության կապակցությամբ տված իմ ցուցմունքների 99 տոկոսը ճիշտ չէ: Այդ ցուցմունքները վերցվել են ճնշմամբ: Ժամանակը կգա, եւ ես կապացուցեմ, որ ես ներկա եւ մասնակից չեմ եղել տվյալ սպանությանը»: Նա նշեց նաեւ ցանկացած հարցի այսուհետ պատասխանելու իր պատրաստակամությունը:

Ցուցմունքի ընթերցման ողջ ընթացքում (դիտավորությամբ թե ակամա) տպավորություն էր ստեղծվում, թե Վռամ Գալստյանը, տեղյակ չլինելով ծրագրին, գնացել է ոչ նրան, ինչ տեղի ունեցավ: Միեւնույն ժամանակ ստացվում է, որ Նաիրին ստիպողաբար է ներգրավել քեռուն:

Հարցեր շատ կան, որոնց, սակայն, պատասխաններ են պետք: Արդյոք Վռամ Գալստյանը դատաքննության ընթացքում այնպես չի՞ պատասխանի, ինչպես, ըստ իրեն, նախաքննության փուլում: Չէ՞ որ «քննչական ճնշումը» կարող է փոխվել այլ տեսակի կամ այլաղբյուր ճնշման:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Մարտի 20-23-ը ժամանակ առ ժամանակ տեղումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ հիդրոօդերեւութաբանության վարչության տվյալների համաձայն, մարտի 19-ին սպասվում են տեղումներ, առավելապես արեւելյան շրջաններում, 20-23-ը՝ ժամանակ առ ժամանակ անձրեւ: Օդի ջերմաստիճանը կբարձրանա 3-6 աստիճանով, 23-ին նույնքանով կնվազի:

Նշված օրերին օդի միջին ջերմաստիճանը Շիրակում կտատանվի -3 +4, Արագածոտնի բարձրադիր մասում՝ +1 +7, ցածրադիր շրջաններում՝ -0 +9, Կոտայքում՝ -3 +5, Գեղարքունիքում՝ -2 +6, Լոռիում՝ +1 +6, Տավուշում՝ +3 +11, Արարատյան դաշտում՝ +6 +18, Վայոց Ձորում՝ -4 +13, Սյունիքի նախալեռներում՝ -2 +6 եւ հովիտներում՝ +4 +13 աստիճանի սահմաններում: Այդ օրերին Արեգակի գումարային ակտիվությունն ու ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվությունը կլինի միջին: Օդի հարաբերական խոնավությունը կտատանվի նորմայի սահմաններում:

Երեւանում մարտի 19-ին էական տեղումներ չեն սպասվում, 20-23-ը ժամանակ առ ժամանակ կդիտվի անձրեւ: Ջերմաստիճանը գիշերը՝ -1 +4, ցերեկը՝ 12-17 աստիճան տաքություն: Ռադիոակտիվ ճառագայթման մակարդակը մայրաքաղաքում կլինի 16 միկրոռենտգեն/ժամ:

Ըստ Երեւան քաղաքի բազմամյա կլիմայական տվյալների, մարտի 19-ին օդի առավելագույն ջերմաստիճանը՝ +23,1 դիտվել է 1962 թվականին, իսկ նվազագույնը՝ -11,1, 1930 թվականին:

Պարզաբանում է պետեկամուտների նախարարությունը

Ձեր օրաթերթի ս. թ. մարտի 12-ի համարում հրապարակված «Հարկահավաքումն իրականում հետընթաց է ապրել» հոդվածում արծարծված ՀՀ պետական եկամուտների նախարարությանը առնչվող պետական բյուջեի եկամտային մասի կատարման հարցում տեղի է ունեցել թյուրըմբռնում:

2001 թ. պետական բյուջեով նախատեսված հարկային եկամուտները եւ պետական տուրքը կազմել են 173.2 մլրդ դրամ կամ առանց պետական տուրքի 164.8 մլրդ դրամ: 2001 թ. փաստացի կատարողականը կազմել է 168.5 մլրդ դրամ, որից հարկային մարմինների (ՀՀ ՊԵՆ) կողմից հավաքվել է դրա 49,7 տոկոս կամ 83.9 մլրդ դրամ:

Ինչ վերաբերում է 2001 թ. հունվար եւ փետրվար ամիսներին հարկային մարմինների կողմից հավաքագրված հարկային եկամուտներին եւ պետական տուրքին, ապա այն կազմել է 10.4 մլրդ դրամ, նույն ցուցանիշը 2002 թ. համար կազմել է շուրջ 11 մլրդ դրամ: Այսինքն՝ միայն հարկային մարմինների կողմից 2002 թ. հունվար եւ փետրվար ամիսներին նախորդ տարվա նույն ժամանակի համեմատությամբ ավել է հավաքագրվել շուրջ 600 մլն դրամ:

Պետական բյուջեի ցուցանիշներին անդրադառնալիս պետք է հաշվի առնել, որ այս տարվա հունվար եւ փետրվար ամիսներին արտահանումների դիմաց հարկ վճարողներին ՀՀ ՊԵՆ հետ է վերադարձել 1.1 մլրդ դրամ՝ 2001 թ. 300 մլն դրամի դիմաց: Նշված գումարները հավաքագրվել են ՀՀ ՊԵՆ կողմից եւ չեն ընդգրկվում հարկային եկամուտների կատարողականի ցուցանիշի մեջ:

2002 թ. պետական բյուջեով նախատեսված հարկային եկամուտները եւ պետական տուրքը կազմել են 194 մլրդ դրամ, իսկ առանց պետական տուրքի՝ 183 մլրդ դրամ: Այս առումով ակնհայտ է հարկային եւ մաքսային եկամուտների աճը շուրջ 21 մլրդ, որն աննախադեպ է վերջին 10 տարիների համար: Նախատեսված աճի ուղղակիորեն բաշխումն ըստ ամիսների (ինչի փորձն արվել է հոդվածում), ելնելով պարզ տրամաբանությունից եւ գործնական փորձից, սկզբունքորեն սխալ է, քանի որ այն պետք է բաշխվի ըստ համամասնությունների՝ հաշվի առնելով մի շարք գործոններ:

Շեշտելով ս. թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած հարկային օրենսդրության փոփոխություններով պայմանավորված հարկային եկամուտների աճը, նախ եւ առաջ պետք էր նկատի ունենալ, որ այդ փոփոխություններով տեղի չի ունեցել հարկի դրույքաչափի փոփոխություն եւ հարկային բեռի ավելացում: Նշված աճը հիմնականում պետք է ապահովվի հարկային մարմինների վարչարարության խստացման եւ ստվերային շրջանառությունների բացահայտման հաշվին: Ուստի սպասվելիք աճի մասին շեշտելը պետական բյուջեի եկամտային մասի կատարման հունվար եւ փետրվար ամիսների արդյունքներով փոքր-ինչ վաղ է, եթե ոչ անտեղի:

Պետական բյուջեի եկամուտների կատարողականին համարժեք խնդիր է հարկային պարտավորություններից ավել վճարված գումարների (գերավճարների) նվազեցումը: Որքանով էլ գերավճարները, թվում է, ուղղակիորեն կապված են հարկ վճարողների ընթացիկ վճարումների հետ, այնուամենայնիվ, պետական բյուջեի առաջիկա ժամանակաշրջանների կատարողականը մեծ մասամբ կախված կլինի գերավճարների մեծությունից: ՀՀ ՊԵՆ կատարած աշխատանքների որակի մասին է վկայում այն փաստը, որ եթե 2001 թ. 1-ին կիսամյակում գերավճարների գումարն աճել էր 8.7 մլրդ դրամով, ապա 2-րդ կիսամյակում խնդիր է դրվել կասեցնել գերավճարների աճը (այն նվազել է 285 մլն դրամով), իսկ այս ֆինանսական տարում ապահովել գերավճարների մեծության զգալի նվազեցումը: Արդեն իսկ առաջին երկու ամիսների ընթացքում գերավճարները նվազել են 1.6 մլրդ դրամով:

Ինչ վերաբերում է ՀՀ ՊԵ նախարարի 2001 թ. հունվարի 4-ի հայտարարությանը, ապա հոդվածի հեղինակը պետք է հաշվի առներ, որ դեկտեմբերի 14-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվեց հարկային օրենսդրության փոփոխությունների փաթեթը, որտեղ օրենքի տեքստով ընդգրկվեց անպարտաճանաչ հարկ վճարողների ցանկերի հրապարակման ընթացակարգը (մասնավորապես այն պետք է հրապարակվի մինչեւ յուրաքանչյուր տարվա հուլիսի 1-ը):

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՆԱՁՈՐ

Միջմարզային երիտասարդական օրեր Լոռիում

ՀՀ մշակույթի, երիտասարդական հարցերի եւ սպորտի նախարարության, Լոռու մարզպետարանի եւ «Համահայկական նոր սերունդ» երիտասարդական միության նախաձեռնությամբ կայացավ «Երիտասարդական օրեր» միջմարզային (Շիրակ, Տավուշ, Լոռի) փառատոնը, որին մասնակցեցին շուրջ 100 երիտասարդ:

Մարտի 15-ին, Վանաձորի Հովհ. Աբելյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնում, տեղի ունեցավ փառատոնի հանդիսավոր բացման արարողությունը:

Փառատոնի մասնակիցները ներկայացրին իրենց կատարումները՝ երգ, պար, ասմունք, ուրախների եւ հնարամիտների ակումբների ելույթները: Հաջորդ օրը, Էդ. Կզարթմյանի անվան թիվ 1 երաժշտական դպրոցում մասնակիցները հանդես եկան ժողովրդական ու դասական երաժշտության գործիքային կատարումներով:

Փառատոնի երկրորդ օրն սկսվեց միանգամից «երկու ճակատում»՝ Հովհ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտում գիտաժողով էր, իսկ թիվ 1 երաժշտական դպրոցում՝ դասական ու ժողովրդական երաժշտության լսումները: Գիտաժողովը նվիրված էր ՀՀ անկախությանը:

Փառատոնի շրջանակներում Վանաձորի կերպարվեստի թանգարանում բացվեց Երեւանի գեղարվեստի պետական ակադեմիայի Գյումրիի մասնաճյուղի ուսանողների գեղանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսը: Իսկ Ստեփան Զորյանի տուն-թանգարանում ներկայացված էին Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի կերպարվեստի բաժնի ուսանողների աշխատանքները:

Նույն օրը Վանաձորի սպորտի պալատում տեղի ունեցավ ֆուտզալի ընկերական հանդիպում Լոռու «Մարզպետարանի» եւ երիտասարդության հավաքականի միջեւ, որն ավարտվեց 7:3 հաշվով՝ հօգուտ մարզպետարանի թիմի:

Անցած կիրակի՝ երրորդ օրը, փառատոնի պատվիրակներն ու մասնակիցներն այցելեցին Գուգարաց թեմի առաջնորդարան, ուր նրանց ընդունեց եւ օրհնեց թեմի առաջնորդ Սեպուհ եպիսկոպոս Չուլջյանը: Ապա «Հանդիպում» սրճարանում կայացավ կլոր սեղան երեք մարզերի ուսխորհուրդների եւ երիտասարդական կազմակերպությունների նախագահների, ուսանողների եւ ասպիրանտների մասնակցությամբ: Ներկայացվեց «Երիտասարդության մասին» օրենքի նախագիծը, եղան քննարկումներ:

Մարտի 17-ին տեղի ունեցան փառատոնի փակման հանդիսավոր արարողությունը եւ գալա համերգը: Հայտարարվեցին փառատոնի դափնեկիրների անունները՝ Վահան Գրիգորյան, Կարապետ Շաքոյան, Արմենուհի Դանիելյան, «Շիրակ» ՈՒՀԱ (Շիրակից), Անահիտ Սարիբեկյան, Վլադիմիր Կոզյան, Աննա Դեւոնդյան, Արսեն Զուրաբյան, Անդրանիկ Հարությունյան, «Թենինգ» ՈՒՀԱ (Լոռուց), Տաթեւիկ Փարսադանյան (Տավուշից): Փառատոնի միսս կոչմանն արժանացավ «Միսս Շիրակ» մրցանակակիր Շուշանիկ Աֆրիկյանը: Դափնեկիրներին հանձնվեցին պատվոգրեր եւ նվերներ: Փառատոնն ամփոփվեց «Երիտասարդական հիմնով», որը կատարեց գյումրեցի երգահան Լուսինե Սարգսյանը:

«Մխիթար Գոշ»-ը պետական հավատարմագիր ստացավ

Անցած կիրակի Վանաձորում տեղի ունեցավ «Մխիթար Գոշ» կրթահամալիրին պետական հավատարմագիր շնորհելու հանդիսությունը:

Կրթօջախի դահլիճում ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության «Լիցենզավորման եւ հավատարմագրման ծառայություն» գործակալության պետ Ռոբերտ Փոլադյանը կրթահամալիրի ղեկավարությանը հանձնեց պետական հավատարմագիրը, որը թույլ է տալիս կրթահամալիրի շրջանավարտներին տալու պետական նմուշի դիպլոմներ, ունենալ պետպատվերով տեղեր, իրականացնել հետբուհական կրթություն (ունենալ ասպիրանտուրա):

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԱԶԳ **հարաբերություններ**

Հայ-իսրայելական հարաբերությունները տագնապալի հանգրվանում

«Հայերն ու հրեաները հոգեհարազատ ընկերներ են համարել միմյանց իրենց տանջալի պատմական անցյալի ընթացքում կրած նմանօրինակ ցավալի փորձառությունների եւ աղետալի ողբերգությունների հետեւանքով», գրում է Բոստոնում լույս տեսնող «Արմինյն միռոր սպեկտեյտր» շաբաթաթերթն իր մարտի 12-ի խմբագրականում: Այնուհետեւ շարունակում.

Սպանություններից, աքսորներից եւ տեղահանություններից բացի 20-րդ դարն ականատես եղավ նաեւ մարդկության դեմ գործված առաջին ոճրագործությանը, երբ կոտորվեցին Օսմանյան կայսրությունում ապրող հայերը: Դրան հետեւեց նացիստական Գերմանիայում հրեաների զանգվածային բնաջնջումը: Առաջինը համարվում է երկրորդի «գլխավոր փորձը»: Մանավանդ այն հայտնի խոսքերի առնչությամբ, որ Հիտլերն արտասանեց որպես անպատժելիության պատճառ, քանի որ աշխարհն անտեսել էր Հայոց ցեղասպանությունը: Այդ խոսքերն ամրագրված են համայն մարդկության խղճի վրա: Դրանք նաեւ ամրագրված են Վաշինգտոնում Հոլոքոստի թանգարանի պատերին որպես հայկական ողբերգության մասին միակ արձանագրությունը:

Բոլոր ազգերից հայերը գուցե ամենաշատն են կարեկցել հրեաներին, միեւնույն հայեցակետից դիտելով զանգվածային ոչնչացում հասկացությունը: Հրեաներն էլ, իրենց հերթին, միեւնույն ձեւով են վերաբերվել հայերին: Բազմաթիվ հրեա գիտնականներ նույն ուժգնությամբ պաշտպանել են ինչպես Հոլոքոստի, այնպես էլ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման անհրաժեշտությունը: Նրանք նույնիսկ վճռականորեն դեմ են արտահայտվել որոշ հրեա գիտնականների եւ քաղաքագետների այն տեսակետին, թե հրեական փորձառությունը եզակի է մարդկության պատմության մեջ:

Նման մոտեցումը տրամաբանական էր: Երկու ժողովուրդներն այլ կերպ չէին կարող վարվել: Բայց մինչ անհատ հրեա գիտնականներ եւ մարդու իրավունքների ջատագովներ շարունակում են պահպանել իրենց դիրքորոշումը, պաշտոնական Իսրայելը քաղաքական նպատակահարմարությունը վեր է դասում մարդկային պատշաճությունից: Սրա վառ օրինակը վերջին տարիներին Իսրայելի պաշտոնական անձանց արտահայտած անհավատալի դիրքորոշումն է: Այդ ալիքն սկիզբ առավ խաղաղության Նոբելյան մրցանակակիր, Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսի խոսքերով, որը երկու անգամ շեշտեց, թե ինչքան էլ ահավոր լինի հայկական փորձառությունը, միեւնույն է, ցեղասպանություն չի կարելի համարել: Այս խոսքերը հետաքրքրական զուգադիպությամբ վերջերս կրկնվեցին Հայաստանում Իսրայելի դեսպան Ռիվկա Քոհենի կողմից: Հայաստանի արտգործնախարարության բողոքը ամբարտավան ձեւով հակադարձվեց Իսրայելի արտգործնախարարության կողմից՝ աղ ցանելով մեր հին վերքի վրա:

Մարդկայնորեն արդարացի հարց է առաջանում. ինչպե՞ս կարող է վեց միլիոն նահատակ տված մի ազգ նսեմացնել եւ մերժել բնաջնջումը մեկ ուրիշ ազգի, որն իր բնակչության ավելի քան կեսին կորցնելուց բացի, կորցրել է նաեւ իր պատմական հայրենիքը:

Պատասխանը կարող է բանսարկությունների տեղիք տալ, բայց մենք կարիք չունենք շատ հեռու գնալու: Հայկական ողբերգությունը մի անգամ եւս զոհ դարձավ թուրք-իսրայելական ծաղկող համագործակցության, որի նպատակն է Միջին Արեւելքում գերիշխանություն հաստատել: Պրն Պերեսն ու տկն Քոհենը մեր 1,5 մլն զոհերի արյունը փաստորեն նվիրաբերեցին թուրքերին փոխարենը ստանալով վերջիններիս քաղաքական եւ ռազմական աջակցությունը:

Ազնիվ գիտնական Իսրայել Չարնին ձայն բարձրացրեց այս առթիվ, նշելով, որ բոլորովին պատահիր չէ, որ ժամանակավոր քաղաքական դաշինքներն անտեսեն պատմության դասերը: Լեհաստանում ապրող մի ռաբբի նույն ձեւով է արձագանքել: Բայց փաստը մնում է փաստ, որ ինչքան էլ ամրապնդող լինեն այս կոչերը, դրանք մնում են որպես անձնական կարծիքներ եւ արմատապես տարբերվում են Իսրայելի կառավարության պաշտոնական դիրքորոշումից:

Սա, իհարկե, ներկա ժամանակներում (սեպտեմբերի 11-ի ողբերգությունից հետո) արծարծելու խիստ զգայուն հարց է, քանի որ եթե հանդգնես խորամուխ լինել եւ պատճառաբանել քո ողբերգության անտեսման Իսրայելի փորձերը, ապա քեզ կարող են պիտակավորել հակասեմիտական: Հայերն այդ դասը լավ են յուրացրել:

Ճակատագրի հեգնանքով, ընդամենը վերջերս Հայաստանում՝ Եղեգիսի շրջակայքում պրոֆ. Մայքլ Սթոունի գլխավորությամբ կատարված պեղումների ընթացքում հայտնաբերվել են 14-15 դդ. հրեական գերեզմաններ, որոնք անմիջապես դարձել են ինչպես հայկական կառավարության, կրոնական շրջանակների, այնպես էլ սովորական մարդկանց հոգատարության առարկան: Մի կողմից մարդիկ հնագետներին օժանդակում են փրկելու անցյալի մնացորդները, մյուս կողմից Իսրայելի պետական այրերը հրապարակայնորեն անպատվում են մեր նահատակների հիշատակը:

Դժբախտաբար, ցեղասպանության մերժման այս պաշտոնական դիրքորոշումը միայն թղթի վրա չի մնում: Դա ունենում է նաեւ շատ հեռուն գնացող հետեւանքներ, որոնք ընդհուպ կարող են վտանգել Հայաստանի գոյությունը: Թել Ավիվի կառավարության կողմից Թուրքիային եւ Ադրբեջանին հատկացված ռազմական օժանդակությունն էլ ավելի է բարձրացնում այդ երկրների ռազմատենչ տրամադրությունները Հայաստանի նկատմամբ եւ խրախուսում նրանց հրահրելու նորանոր հակամարտություններ: Բացի այդ, ԱՄՆ-ում գնալով ավելի մեծ թվով հրեական խմբակցություններ ջատագովում են Իսրայելի թուրքամետ քաղաքականությունը, աներկբա պաշտպանում Թուրքիայի անդամակցությունը Եվրամիությանը եւ պահանջում Ամերիկայից միջազգային ատյաններում երաշխավորել Թուրքիայի սնանկ տնտեսության բարեհաջող ներկայացումը:

Մյուս կողմից, հայ-իսրայելական հարաբերությունների ներկա ընթացքի արձագանքները հասնելու են նաեւ Երուսաղեմ: Տարածաշրջանի հակամարտությունը վաղ թե ուշ վերանալու է, եւ իսրայելցիներն ու պաղեստինցիները նստելու են բանակցությունների սեղանի շուրջը: Երուսաղեմի հարցի քննարկման ժամանակ հայկական պատրիարքարանը դժվարին եւ տհաճ իրավիճակում է հայտնվելու, ստիպված լինելով ընտրություն կատարել: Եվ, իհարկե, Իսրայելի ներկա քաղաքականությունն իր ազդեցությունն է ունենալու հայերի դիրքորոշման վրա:

Երուսաղեմի հայկական համայնքների վիճակը, ցավոք, քիչ է լուսաբանված: Նրանք այնտեղ մյուս փոքրամասնություններից ավելի լավ վերաբերմունքի չեն արժանանում: Համայնքի թվային կազմը զգալիորեն փոքրացել է: Շատ հայեր են կորցրել իրենց սեփականությունը 1940-ականներից սկսած, եւ նրանց կորուստը երբեք չի փոխհատուցվել: Բայց զայրացուցիչ եւ վտանգավոր են այն անազնիվ եւ խարդախ միջոցները, որոնցով խլվում են հայկական պատրիարքարանի կալվածները: Իրավիճակը խիստ մտահոգիչ է դարձել մանավանդ միաբանության թուլացման հետեւանքով, որի պայմաններում հոգեւորականները չեն կարողանում ոտնձգությունների դեմն առնել:

Պատրիարքարանը շուտով կանգնելու է երկընտրանքի դժվարին կացության առաջ, եւ այս երեւույթներն իրենց նշանակալի դերն են ունենալու:

Սրանք հայ-իսրայելական հարաբերությունների ներկա ընթացքի ցավոտ կողմերն են, որոնք մեզ են հրամցված Իսրայելի պաշտոնյաների անզգույշ եւ քաղաքականորեն միայն իրենց նպատակահարմար արտահայտությունների միջոցով:

Իսկ մենք կարո՞ղ ենք միեւնույն վերաբերմունքը ցուցաբերել: Իհարկե, ոչ: Նախ, երկու կողմերի հարաբերական ուժի անհավասարության պատճառով: Երկրորդ, որն առավել կարեւոր է, այն պատճառով, որ բազմաթիվ հրեա գիտնականներ, քաղաքագետներ եւ այլ հեղինակություններ համամիտ չեն Իսրայելի կառավարության ներկա դիրքորոշմանը:

Տրամաբանական միակ ճիշտ քայլը երեւի այդ մարդկանց հետ կապ հաստատելն է եւ նրանց աջակցությունն ապահովելը: Բազմիցս ապացուցվել է, որ բարոյական ուժերը գերիշխում են ինչպես Իսրայելի ներսում, այնպես էլ դրա սահմաններից դուրս: Իսրայելցի զինվորականների խղճմիտ մասի հակակրանքը ներկա պատերազմի հանդեպ լավագույն գրավականն է, որ բարոյական ուժերը հաջողության հասնելու լավ հնարավորություն ունեն: Ուրեմն, եկեք ապավինենք այդ բարոյական ուժերին:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

«Սիոնիզմը, պանթուրքիզմը եւ Ղարաբաղի հարցը»

Այն օրերին, երբ ՀՀ-ում Իսրայելի դեսպան Ռիվկա Քոհենը Երեւանում կասկածի տակ էր դնում Հայոց ցեղասպանության գոյության փաստը, Բեյրութում Հայկական ժողովրդային շարժումը լույս էր ընծայում այս վերնագրով ուսումնասիրությունների եւ հոդվածների հավաքածուն՝ արաբերենով: 160 էջ ծավալով այս գիրքը նվիրված է «սիոնիստ-պանթուրքիստ իթթիհադականների եւ քեմալականների ձեռքով այսօր Թուրքիայի Հանրապետություն եւ Ադրբեջանի Հանրապետություն կոչվողների տարբեր տարածքներում ընկած բոլոր հայ զոհերի անմահ հիշատակին»: Հատորը լույս է տեսել Բեյրութի «Բիսան» հրատարակչությունում, որը հակաթուրքական եւ հակասիոնիստական շեշտված կողմնորոշում ունեցող Սիրիական ազգային սոցիալական կուսակցության (ծանոթ. Դովմի անունով) ոչ պաշտոնական հրատարակչությունն է:

Հավաքածուի մեջ տեղ են գտել տարբեր նյութեր, որոնց հիմնական մասը ժամանակին լույս է տեսել եւ սույն գրքում վերահրատարակվում է նույնությամբ կամ լրամշակումից հետո: Ահավասիկ նյութերի լրիվ ցանկը.

- Գասպար Տերտերյան, «Սիոնիզմի եւ պանթուրքիզմի առնչությունները», էջ 9-44 («Լիբանանահայ գրական շրջանակի» կողմից 1991-ին հրատարակված հայերեն գրքույկի արաբերեն լրամշակված թարգմանությունը):
- Ջոն Կիրակոսյան, «Սիոնիզմի դերը Հայկական հարցում», էջ 45-61 (հայրենի ականավոր դիվանագետ-պատմաբանի «Երիտթուրքերը պատմության դատաստանի առաջ» աշխատության չորրորդ գլխի վերջին երկու բաժինների արաբերեն թարգմանությունը, որը 80-ական թթ. կեսերին առանձին գրքույկով Բեյրութում լույս էր ընծայել Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակը):
- (Օտարազգի հեղինակների, մասնավորաբար պարսիկ պատմաբան Էնայաթոլլահ Ռեզայի աշխատությունների ծաղկաքաղ) «Թուրքական ծավալապաշտությունը (պանթուրքիզմը) եւ Ադրբեջանի հարցը», էջ 63-97 (հատվածներ ՀԺՇ-ի կողմից անգլերենով եւ հայերենով հրատարակված նույնանուն գրքույկից):
- Թաուֆիկ Շուման, «Մեզանում կարո՞ղ են հրեա «դենմեներ» լինել», էջ 99-115 (արտատպում Բեյրութի «Ալ-Աֆքար» շաբաթաթերթի 1987 թ. մարտի 9-ի եւ 16-ին համարներից):
- Կոստանդին Սերով, «Իրականության իսկական դեմքը», էջ 117-122 (հեղինակը նախապես Բաքվում բնակված, Ադրբեջանի վաստակավոր բժիշկ է, որի համաձայն Ադրբեջանի 1918-1990 թթ. ղեկավարներից շատ-շատերն իրականում հրեա են):

- Վահան Զարդարյան, «Թել Ավիվի աննախընթաց ներթափանցումն Ադրբեջան», էջ 123-125 (արտատպում Բեյրութի «Սփիւռք» հանդեսի հուլիս-դեկտ. 1996 համարից):
- Զորս լրատվություն վերցրած «Երեւան» տեղեկատվական կենտրոնից, Արմենպրես լրատվական գործակալությունից, «Ալ-Սաֆիր» եւ «Ալ-Հայաթ» արաբերեն օրաթերթերի աշխատակիցներ Ղասսան Մուֆահհեդի եւ Ջալալ ալ-Մաշթայի 1997 թ. օգոստոսյան թղթակցություններից:
- Արմեն Քեշիշյան, «Նեղոսից մինչեւ Չինաստան», էջ 131-137:
- Բադրա Բախոս ալ-Ֆըդալի, «Հրեա ծայրահեղականները կրոնական ծեսեր են կատարում Եփրատի ափերին՝ հավաստելու Մեծ Իսրայելի երազը», էջ 137-138 (արտատպում Բեյրութի «Ալ-Դիյար» օրաթերթի 1997 թ. հուլիսի 30-ի համարից):
- Սարգիս Բուռունսուզյան, «Պանթուրքիզմը եւ Ղարաբաղի հարցը», էջ 139-156:
- Նիկոլայ Ալեքսանդրով, «Մենախիմ Բեգին. «Լեռնային Ղարաբաղը հրեական հող է»», էջ 157-158 (թարգմանություն մոսկովյան «Սոբեսեդնիկ» շաբաթաթերթի 1992 թ. թիվ 13 համարից):

Թվարկված նյութերի մեջ իրենց գիտականությամբ ու խորությամբ առանձնանում են Ջոն Կիրակոսյանի եւ Գասպար Տերտերյանի գրչին պատկանողները: Նրանք, փաստաթղթերի եւ զանազան աղբյուրների հարուստ պաշարի վրա հենված, ցույց են տալիս, որ պանթուրքիզմի գաղափարախոսության ստեղծման ու տարածման, Մեծ եղեռնի ծրագրման, կազմակերպման եւ իրականացման ակունքների մոտ եղել են սիոնիստները, մասնավորաբար՝ հրեա սիոնիստները եւ հավատափոխ («դենմե») հրեա-թուրքերը (Արմինիուս Վամբերի, Թեոդոր Հերցել, Ֆրանց ֆոն Վերներ, Ալբերտ Քոհեն, Թալեաթ, Էնվեր, Նազըմ, Ջավիտ, Մուսթաֆա Քեմալ եւ այլք): Ռուս, հայ, արաբ, պարսիկ, հույն եւ Բալկաններից մինչեւ Չինաստան ձգվող մեծ տարածաշրջանի ժողովուրդների համար սիոնա-պանթուրքական ռազմավարական դաշինքի ներկայացրած վտանգը բացատրելուց հետո իրավաբան Գ. Տերտերյանը կոչ է անում այս ժողովուրդների եւ նրանց շահերը ներկայացնող պետությունների ամենասերտ դաշինքի, եւ հիմնովին մերժում է այս երկու «անհաշտ թշնամի» դաշինքների միջեւ որեւէ միջին լուծման գաղափարն իսկ: Նրանց խաղաղ գոյակցությունն անհնար է, եզրակացնում է նա:

Ցանկալի կլիներ, որ հատորն ունենար պատասխանատու խմբագիր, որը, թեկուզ հեղինակների գրություններից դուրս, կատարեր անհրաժեշտ բացատրություններ, լրացումներ եւ ուղղումներ: Օրինակ, գլխիվայր շրջելով փաստերը եւ հիմնովին անտեսելով վերջին տարիներին հրապարակված բազմաթիվ փաստաթղթերը՝ Գ. Տերտերյանը կրկնում է խորհրդահայ պաշտոնական պատմագրության այն դրույթը, որ Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը եւ խորհրդային իշխանությունը Հայաստանը փրկեցին քեմալականների 1920 թ. աշնանային ներխուժումից (էջ 30): Նմանօրինակ սխալ գնահատականները, ցավոք, քիչ չեն սույն հավաքածուի տարբեր նյութերում, որը նսեմացնում է նման անհրաժեշտ հրատարակության հավաստիության աստիճանը:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Նախագահ Քոչարյանի եւ դեսպան Օրդուեյի հարցազրույցների արձագանքը պաշտոնական «Թեհրան թայմս»-ում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Ֆրանսպրես գործակալությանը եւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյի «Ազգ» օրաթերթին տված հարցազրույցներին արձագանքել է պաշտոնական տեսակետներ արտահայտող «Թեհրան թայմս» օրաթերթն իր մարտի 16-ի խմբագրականում:

«Ազգի» (մարտի 13) հարցին՝ «Ինչպիսի՞ դիրքորոշում ունի ԱՄՆ-ն Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարության վերաբերյալ», դեսպան Օրդուեյը պատասխանել էր. «Ինչպես ընդգծված է նախագահ Բուշի հայտարարության մեջ, մենք խիստ մտահոգված ենք, որ Իրանն աջակցում է ահաբեկչությանը եւ հետամուտ է զանգվածային բնաջնջման զենքեր ձեռք բերելուն: Այս մտահոգությունների լույսի ներքո մենք ընդդիմանում ենք Իրանի նավթի եւ գազի ոլորտում ներդրումներին: Սա մի դիրքորոշում է, որն ամրագրված է օրենքով, ինչպես նաեւ քաղաքականությամբ: Մենք շատ լավ հասկանում ենք Հայաստանի էներգետիկ դժվար կացությունը եւ ԱՄՆ կառավարության հետ աշխատում ենք բարելավել էներգետիկ իրավիճակն այս երկրում: Այնուամենայնիվ, մեր դիրքորոշումն է չաջակցել Իրանի միջոցով կամ Իրանից եկող գազատարի շինարարության ցանկացած ներդրման»:

Ֆրանսպրեսի (մարտի 15)՝ «ԱՄՆ նախագահը վերջերս հայտարարել է, թե Իրանը «չարիքի առանցք» է: Նման հայտարարության առնչությամբ մտադի՞ր է արդյոք Հայաստանը փոխել իր քաղաքականությունն Իրանի հետ ռազմական եւ տնտեսական համագործակցության առումով: Արդյոք ուժի մե՞ջ է Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարության ծրագիրը» հարցին, նախագահ Քոչարյանը պատասխանել էր. «Հայաստանը չի փորձում շահ փնտրել այլ երկրների հակասություններում, այլ ընդհակառակը՝ փորձում է շահը գտնել այդ հակասությունները հարթելով: Ինչ վերաբերում է կոնկրետ Իրանին, ապա Հայաստանն այդ երկրի հետ բազմադարյա բարիդրացիական հարաբերություններ ունի, որոնք ներկայումս իրենց արտահայտությունն են գտնում զարգացող առեւտրատնտեսական համագործակցության մեջ: Մեր հարաբերություններում որեւէ լուրջ ռազմական ասպեկտ գոյություն չունի: Իսկ Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցման ծրագիրն այժմ մշակման փուլում է, եւ մենք շարունակում ենք աշխատանքն այդ ուղղությամբ»:

Գոհունակությամբ մեջբերելով նախագահ Քոչարյանի այս խոսքերը, «Թեհրան թայմսը» գրում է. «Քաղաքական վերլուծաբանները կարծում են, որ պարզ եւ թափանցիկ հայտարարությունը պատասխան է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջ. Օրդուեյի հայտարարությանը, վերջինս Երեւանում լույս տեսնող մի թերթի հետ հարցազրույցում ԱՄՆ կառավարության անունից դեմ է արտահայտվել Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցմանը»:

«Թեհրան թայմսը» առանց մեկնաբանությունների մեջբերում է Քոչարյանի պարզաբանումները, որոնցում Հայաստանի նախագահն ասում է, որ «Հայաստանը ներկա տնտեսական ցուցանիշներին հասել է Թուրքիայի հետ տնտեսական կապերից անկախ, քանի որ այդպիսիք փաստորեն գոյություն չունեն»:

Պաշտոնական տեսակետներ արտահայտող «Թեհրան թայմսը» կրկին ուշադրություն հրավիրելով դեսպան Օրդուեյի «միջամտող եւ անկիրթ» հայտարարություններին, նկատում է, որ տարածաշրջանից հազարավոր կիլոմետրեր հեռու գտնվող ԱՄՆ-ի կողմից սա նոր երեւույթ չէ, բայց «ամբարտավանության նշան» է, հետեւաբար՝ «նման հայտարարություններն ուղղակի հակասում են ԱՄՆ-ի՝ միջազգային օրենքները հարգելու հավակնություններին»:

«Թեհրան թայմսի» խմբագրականը վերնագրված է՝ «Կովկասում ԱՄՆ միջամտող քաղաքականությունն անհաջողություն է կրում»: Մեզ մնում է հարցնել՝ արդյո՞ք ԱՄՆ կովկասյան քաղաքականությունն անհաջողության է մատնվում:

Թ. Հ.

Ահաբեկչություն Իսլամաբադի «դիվանագիտական կղզյակում»

Ըստ արեւմուտքցիների, «վատթարագույնն առջեւում է»

Կիրակի առավոտյան, մոտավորապես ժամը 11-ին երկու անհայտ անձանց հաջողվել է թափանցել Իսլամաբադի առավելապես օտարաբնակ «դիվանագիտական կղզյակ» թաղամաս եւ հենց ժամերգության պահին ութ նռնակ պայթեցնել բողոքականների եկեղեցում: Եկեղեցում գլխավորապես արեւմուտքցի հավատացյալներ էին: Ֆրանսպրես եւ Ռոյթեր գործակալությունների տվյալներով, սպանվել է 5 մարդ՝ երկու ամերիկացի, մեկ պակիստանցի, մեկ աֆղան, իսկ վերջինը թերեւս ահաբեկիչներից մեկի դիակն է: Բացի դրանից, կան հինգ տասնյակ վիրավորներ:

Այդ քայլով ահաբեկիչներն, անշուշտ, ուզում էին ցուցադրել, որ իրենք կարող են ամերիկացիներին հարվածել երբ ուզենան եւ որտեղ ուզենան, այդ թվում Իսլամաբադում առավել լավ պաշտպանվող «դիվանագիտական կղզյակում»: Ի դեպ, զոհված երկու ամերիկացիներից մեկն ամերիկացի մի դիվանագետի կինն է, մյուսը՝ զավակը:

Միջազգային դիվանագիտական շրջանակներում որոշակիորեն գտնում են, որ տվյալ ահաբեկչությունն առաջին հերթին «պատիժ» է Պակիստանի նախագահ Փերվեզ Մուշարաֆին, որը հունվարի 12-ին երդվել էր, թե երկիրն ազատելու է ահաբեկչական բոլոր տարրերից. Պակիստանը դարձնելու է «չափավոր իսլամական պետություն»: «Ֆիգարո» թերթի տվյալներով, սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո Մուշարաֆը երկրում արգելել է իսլամական արմատականների 7 խմբերի գործունեությունը, կարգադրել է ձերբակալել հազարավոր ծայրահեղականների:

Այդուհանդերձ Պակիստանի գաղտնի ծառայությունները համոզված են, որ ներկայումս արմատականները վերախմբավորվում եւ վերակազմակերպվում են: Օտարերկրացի դիտորդներից ոմանք նույնիսկ կարծում են, թե վտանգված է անձամբ Մուշարաֆի կյանքը: «Արմատականները երդվել են շարունակել ջիհադը (սրբազան պատերազմը) ԱՄՆ-ի եւ նրա դաշնակիցների դեմ: Նրանց համար Մուշարաֆը դավաճան է», - պնդում է դիտորդներից մեկը: ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը հայտարարել է, որ իր երկիրը սերտորեն գործակցում է Պակիստանի կառավարության հետ, «որպեսզի ահաբեկչության պատասխանատուները հանձնվեն արդարադատությանը»:

Աֆղանստանի դեմ ամերիկյան օդուժի հարձակումներն սկսվելուց հետո՝ անցյալ տարվա հոկտեմբերին Պակիստանի Բահավալպուր քաղաքում կիրակնօրյա ժամերգության պահին գնդակահարվել էին 16 քրիստոնյաներ եւ մեկ մահմեդական ոստիկան: Ավելի ուշ ռումբեր էին դրվել արեւմտյան երկրների դեսպանատների երկու ավտոմեքենաներում: Հունվարին առեւանգվել եւ սպանվել էր ամերիկացի լրագրող Դենիել Փերլը: «Դիվանագիտական կղզյակում» իրականացված ահաբեկչությունը վկայում է, որ նման քայլերը շարունակվելու են առավել հանդուգն ձեւերով:

Արեւմուտքի դիվանագիտական մի շարք աղբյուրներ վերջին շաբաթներին նախազգուշացնում էին, որ «վատթարագույնն առջեւում է»: Այստեղ գլխավոր վտանգը պակիստանցի արմատական մարտիկներն են, որոնք Աֆղանստանում իրենց դաշնակիցների հետ կռվում էին ամերիկացիների դեմ, իսկ այժմ հուսախաբված վերադարձել են Պակիստան:

Պ. Ք.

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Ռուսաստանը Վրաստանից հանված զենքեր է տեղափոխում Հայաստան

Ըստ վրացական աղբյուրների, մարտի սկզբից Մոսկվան Թբիլիսիի մերձակայքում գտնվող Սագարեջո քաղաքի պահեստներից ռուսական ռազմամթերքը տեղափոխում է Ռուսաստան եւ Հայաստան: Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունը որեւէ դժգոհություն չի արտահայտել: Ռուսական ռազմամթերքը հնացած է, հղում անելով Վրաստանի ՊՆ-ին, հաղորդում է վրացական «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերությունը: Զենքի եւ ռազմամթերքի մեծ մասը տեղափոխվում է Ռուսաստան, մյուս մասը՝ Հայաստանում տեղակայված Գյումրիի ռուսական 102-րդ ռազմակայան: Սագարեջոյի բնակիչները նկատել են, որ ռուսները զենքն ու ռազմամթերքը սկսել են դուրս բերել այն բանից հետո, երբ լուրեր տարածվեցին, թե տարածաշրջան են ժամանելու ամերիկյան զորքեր:

«Ռուսթավի-2»-ի հարցին, թե որքան ժամանակ կպահանջվի Սագարեջոյից զենքի եւ ռազմամթերքի դուրս բերման համար, Վրաստանի ՊՆ ներկայացուցիչ Ջանո Գագոշիձեն ասել է. «Ռուսներն սկզբում յոթ տարի էին ուզում, հետո ասացին՝ հինգ տարի, այժմ նշում են երեք տարի ժամկետ: Իմ հաշվարկներով, տասն ամիսը բավարար է»: Գագոշիձեի խոսքերով, Թբիլիսին հրաժարվել է ռուսական զենքից, քանի որ հնացած է, հետեւաբար՝ անպետք:

Եվս մի Ղարաբաղ «ազատագրող»

Բաքու է ժամանել այսպես կոչված Հարավային Ադրբեջանի ազգային վերածննդի շարժման առաջնորդ, Թավրիզի համալսարանի դասախոս Մահմուդալի Չահրաղանին: «Բինա» օդանավակայանում Չահրաղանին ասել է, թե Ղարաբաղը ոչ Հայաստանի մասն է, ոչ էլ Ադրբեջանի, այլ միացյալ Ադրբեջանի՝ առանց Հարավ եւ Հյուսիս բաժանումների: Խիզախ ժողովուրդներն իրենք են որոշում սահմանները, հարավազերիները միշտ պատրաստ են ազատագրել ադրբեջանական հողերը, օկուպացված Ղարաբաղը բոլոր ադրբեջանցիների արժանապատվության խնդիրն է, ասել է Չահրաղանին, ավելացնելով, որ եթե ադրբեջանցիներն ուզում են ազատագրել Ղարաբաղը, ապա իրանաբնակ ազերիները պատրաստ կլինեն զոհաբերել ամեն բան այդ խնդիրը շատ կարճ ժամանակում լուծելու համար:

Ադրբեջանական «Սփեյս» հեռուստաընկերությունը նշում է, որ իրանցի հյուրին կընդունի նաեւ Հեյդար Ալիեւը:

Իրան-ԱՄՆ հարաբերություններում ձնհա՞լ

«Ես պատրաստ եմ Իրանի խորհրդարանի պատգամավորներին ընդունել նրանց համար ցանկացած ժամանակ: Եթե Իրանի խորհրդարանականները կարծում են, թե ԱՄՆ մեկնելը չափազանց զգայացունց հարց է, ապա պատրաստ եմ նրանց հանդիպել ցանկացած վայրում», անցած չորեքշաբթի հայտարարել էր ԱՄՆ Սենատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Ջոզեֆ Բայդենը: Այս հայտարարությունն անսպասելի էր այնքանով, որ ԱՄՆ նախագահ Բուշը մոտ երկու ամիս առաջ Իրաքի եւ Հյուսիսային Կորեայի հետ Իրանը համարել էր «չարիքի առանցք»: «Թեհրան թայմս» օրաթերթը Բայդենի առաջարկությունը մեկնաբանում է երկու տեսանկյունով. առաջին՝ Վաշինգտոնը շարունակում է մտրակի եւ բլիթի քաղաքականությունը, երկրորդ՝ Իրանի նկատմամբ քաղաքականության մեջ ԱՄՆ-ում կան երկու հակադիր տեսակետներ:

Ամեն դեպքում, Ջոզեֆ Բայդենի հայտարարությանը պաշտոնական Թեհրանն արձագանքել է: Իրանի կառավարության խոսնակ Աբդուլլա Ռամեզանզադեն ասել է, որ խոչընդոտներ չի տեսնում Իրանի եւ ԱՄՆ-ի խորհրդարանականների հանդիպում կազմակերպելու խնդրում, ակնարկելով, որ իրանցի խորհրդարանականներին է ընտրությունը՝ ընդունե՞լ, թե՞ մերժել Բայդենի առաջարկությունը: Ռամեզանզադեն հիշեցրել է 1998 թ. CNN-ին տված նախագահ Խաթամիի հարցազրույցը, որում Իրանի ղեկավարն ասել էր, որ Իրանը պատրաստ է ամերիկացի ակադեմիկոսների եւ մտավորականների հետ հանդիպումներին, հաղորդում է ԻՌՆԱ գործակալությունը:

Անցած շաբաթ Ավստրիա եւ Հունաստան կատարած այցի շրջանակներում Իրանի նախագահն ավստրիական «Կրոնեն ցայթունգ» օրաթերթին տված հարցազրույցում ասել էր, որ Թեհրանը պատրաստ է երկխոսություն սկսել, եթե Վաշինգտոնը դրսեւորի բարի կամք, միաժամանակ շեշտելով, թե «լավ սկիզբ չէ, երբ մի կողմը մյուսին մեղադրում է վատ արարքների մեջ, վիրավորանք հասցնում»: Խաթամին նկատի էր ունեցել Բուշի ելույթը: «Համոզված եմ, եթե ամերիկացիները քայլ անեն եւ դրսեւորեն մեր հանդեպ իրենց բարի կամքը, ապա Իրանի մեծ ժողովուրդը իրավահավասար հիմքով պատրաստ կլինի երկխոսություն սկսել աշխարհի ցանկացած ժողովրդի հետ», ասել էր Խաթամին:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գործարկվեց Թեհրան-Ալմաթի երկաթուղին

Մարտի 17-ի երեկոյան Ղազախստանի նախկին մայրաքաղաք Ալմաթիից Թեհրան ժամանեց Ալմաթի-Թեհրան առաջին գնացքը՝ 3290 կմ-ը հաղթահարելով մոտ 76 ժամում: ԻՌՆԱ գործակալությունը նշում է, որ Թեհրան-Ալմաթի երկաթուղին Իրանը եւ Կենտրոնական Ասիան միմյանց կապող ավանդական «Մետաքսի ճանապարհը» վերականգնելու ծրագրերից մեկն է: Թեհրան-Ալմաթի գնացքն անցնում է Իրանի, Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի, Տաջիկստանի, Կիրգիզիայի եւ Ղազախստանի տարածքներով:

Սուդանում ձերբակալվել է բեն Լադենի զինակիցը

Սուդանի մայրաքաղաք Խարթումում ձերբակալվել է միջազգային ահաբեկիչ Ուսամա բեն Լադենի մերձավորագույն զինակիցներից մեկը՝ Աբու Անաս ալ Լիբին: ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշի գնահատմամբ՝ նա աշխարհի 22 ամենավտանգավոր ահաբեկիչներից մեկն է: Այդ մասին հաղորդում է Լոնդոնի «Սանդի թայմս» թերթը՝ վկայակոչելով ամերիկյան հետախուզության աղբյուրներ: Աբու Անաս ալ Լիբին մասնավորապես կասկածվում է Քենիայում եւ Տանզանիայում ամերիկյան դեսպանատների պայթեցումների կազմակերպման մեջ (1998 թ.): Պայթեցումների հետեւանքով զոհվել էին 224 եւ վիրավորվել 4000-ից ավելի անձինք: ԿՀՎ-ի ներկայացուցիչը լոնդոնյան թերթին տեղեկացրել է, որ Աբու Անաս ալ Լիբին մեկն է Խարթումի բանտում պահվող 9 գրոհայիններից, որոնց հանձնումը պահանջում է ԱՄՆ-ը: Ձերբակալված ահաբեկիչը մինչեւ 2000 թ. բնակվում էր Մեծ Բրիտանիայում, բայց Սուդան տեղափոխվեց, քանի որ ամերիկացիները միջազգային որոնում էին հայտարարել: Վերջին պահին նա կարողացել էր անհետանալ բրիտանական ոստիկանության տեսադաշտից:

Պ. Ք.

Ուշանում է Մխիթար Սեբաստացու արձանի եւ հրապարակի կառուցումը

Զրույց քանդակագործ Տիգրան Արզումանյանի հետ

2001 թ. մեզ համար նշանավորվեց նաեւ հայոց մշակութային կյանքում մեծագույն ներդրում կատարած եւ հայ հոգեւոր-մշակութային կյանքը դարում պահպանած եւ զարգացրած Մխիթարյան միաբանության 300-ամյակով, որ, ցավոք, Հայաստանում չնշվեց ըստ արժանվույն, եւ որին «Ազգ» օրաթերթն անդրադարձել է ժամանակին Մխիթարյան միաբանության Ծ. վրդ. հայր Հարություն Պզտիկյանի հետ ունեցած հարցազրույցներից մեկում: Նրանից էլ տեղեկացանք, որ Երեւանի կենտրոնում՝ Թումանյան եւ Փարպեցի փողոցների խաչաձեւման տեղում, տեղադրվելու էր Մխիթարյան միաբանության հիմնադրի՝ Մխիթար Սեբաստացու բրոնզաձույլ արձանը: Ըստ պայմանավորվածության, քանդակը տեղադրվելու էր անցած տարվա օգոստոսին, բայց տարբեր պատճառներով այն հետաձգվեց եւ ժամկետը երկարաձգվեց մինչեւ նոյեմբեր: Սակայն 3-4 ամիս անցել է արդեն, հրապարակն անբարեկարգ է դեռեւս, իսկ արձանի տեղը թափուր, մինչդեռ Վենետիկի փողոցներից մեկը վաղուց անվանակոչվել է Սեբաստացու անունով:

Մ. Սեբաստացու անավարտ քանդակի եւ դրա տեղադրման աշխատանքների ձգձգման մասին է մեր զրույցը քանդակագործ Տիգրան Արզումանյանի հետ, որը Երեւանում հեղինակել է բազմաթիվ հետաքրքրական աշխատանքներ, ինչպես նախկին խորհրդային տարիներին (առավել ուշագրավը Դվին հյուրանոցի մոտ տեղադրված «Լեռնային պար» քանդակի կոմպոզիցիան է, առաջին քանդակներից մեկը, ուր նկատելի է ժամանակներին անհարիր ազատության շունչը՝ ընդվզումի, ընդոստության ակնհայտությամբ), այնպես էլ այժմ՝ 88-ին եւ դրան հաջորդած մշակույթի (եւ ոչ միայն) անկման կասկածելի լռության տարիներին հատկապես քանդակագործությունը ընկավ մոռացության մեջ: Դժվար ժամանակներ էին, պատվերներ չկային, ֆինանսներ նույնպես: Արձաններ էին խորտակվում համոզմունքների հետ, ջարդվում, հանվում, ներկոտվում, իսկ հաճախ էլ անտեղի, չպատճառաբանված՝ տեղի տալով ժամանակի քաղաքական-գաղափարական մակընթացություններին:

1995 թ. նկատելի աշխուժություն առաջացավ: Տիգրան Արզումանյանի 95-ից հետո արված, բազմաթիվ աշխատանքներ այժմ տեղադրված են Հայաստանում, Արցախում, արտերկրում: Երեւանում վերջին տարիներին Տիգրան Արզումանյանի հեղինակությամբ տեղադրվել են Վիլյամ Սարոյանի (գրողի անվ. դպրոցի բակում՝ Աջափնյակում), Ա. Սախարովի, Պողոս Նուբար փաշայի քանդակները:

Իսկ առայժմ Մխիթար Սեբաստացու 3 մետրանոց գիպսե քանդակի աշխատանքներն անավարտ են:

- Քանդակագործությունը սեղմ միջոցների արվեստ է, երեւակայության առումով, անշուշտ: Սա ծավալային արվեստ է, պետք է կարողանաս գաղափարդ արտահայտել տարածքների մեջ ծավալների համադրություններով: Էությամբ ես ճարտարապետական զգացողություններ ունեմ, սիրում եմ մոնումենտալ քանդակներ անել, մեծ ծավալներն ավելի եմ զգում, փոքրերի մեջ էլ մոնումենտալ եմ մտածում:

... Շատ բան չգիտեի Մխիթար Սեբաստացու մասին: Պատվեր ստանալուց հետո ուսումնասիրեցի նրան, բավականին խիզախ, հանդուգն կերպար է: Կրոնավոր լինելուց բացի դիվանագիտական ճկուն միտք ունեցող այր էր, որ կարողացավ խելացիորեն Հռոմի հետ ստեղծված կապերն օգտագործել օտար հողում հայ մշակույթը պահպանելու եւ ծաղկեցնելու համար: Այդ ամայի տարածությունը (Ս. Ղազարը) աղբանոցից վերածեց ծաղկուն մշակութային վայրի: Ինքը նվիրումով մեծ գործ է կատարել, եւ այս ամենը կերպար է ձեւավորում՝ ընդոստ, ստեղծագործ հոգեւորականի կերպար: Նրա ներքին ուժն

ավելի մեծ է, քան արտաքին շարժը: Դեռ 2 տարի առաջ շատ էսքիզներ եմ արել: Այժմ աշխատում եմ գիպսե քանդակի վրա եւ ցանկությունս մեկն է, որ դա անեմ քարի վրա, չնայած պատվերով բրոնզե քանդակ է լինելու: Ավարտելուց հետո է միայն երեւում, թե որ նյութն է ավելի հարազատ: Իմ կարծիքով, մեր ժողովրդին ավելի հարազատ է քարի քանդակագործությունը, ինքս ընդհանրապես մետաղի կոմպոզիցիաներ եմ անում, մետաղը օդային, տարածական մտածելակերպ է հաղորդում, բայց այս քանդակն ինձ քար է պարտադրում, բացի այդ էլ, քարի վրա մինչեւ վերջին պահն էլ ստեղծագործական պրոցեսը շարունակվում է:

- Այնուհանդերձ, աշխատանքները դանդաղում են, ժամկետներն ուշանում են:

- Անցյալ տարվա ամառվանից սպասում եմ, որ ֆինանսական բավարար միջոցներ կլինեն աշխատանքները սկսելու:

- Բայց որքան տեղյակ եմ, պայմանավորվածության համաձայն նախնական գումարը տրված է, իսկ մնացածը, ըստ պայմանագրի (16. ապրիլ. 2001 թ. հիմք՝ Երեւանի խորհրդի որոշում առ 23.01.2000 թ. h. 27/2) պատվիրատուն պետք է վճարի արձանը տեղադրելուց հետո միայն:

- Նախնական գումարն ինձ ամբողջությամբ չի տրվել: Եվ ընդհանրապես քանդակի համար պայմանագիր պետք էր կնքել մի քանի փուլերով: Քանդակագործությունը ծախսալից է. այն փուլերում, ուր նյութեր հայթայթելու խնդիրներ կան, գումարներ են պահանջվում: Կանխավճար տալով՝ քանդակը չի կարող ավարտվել, չէ՞ որ այս աշխատանքներին շատ մարդիկ են մասնակցում՝ ձուլողներ գիպսը վերարտադրելու համար, տաշողներ՝ քարի, բրոնզ ձուլողներ՝ բրոնզի դեպքերում եւ այլն:

Հավատս մի փոքր կոտրել եմ, իհարկե՝ ոչ պատվիրատուի պատճառով (հայր Հարություն Պզտիկյանն իր պարտավորությունները, ըստ պայմանագրի, կատարել է): Մեր գործընկեր ճարտարապետը՝ Լեւոն Վարդանյանը, որի հետ կնքվել է պայմանագիրը, ինձ տրամադրել է գումարի մի փոքր մասը միայն, որը բավարար չէ աշխատանքները շարունակելու համար:

- Իսկ քաղաքը զրկվում է մի լավ հրապարակ ունենալու գեղեցիկ հնարավորությունից:

- Այդպես չի մնա, գործը կարվի անշուշտ, բայց ուշացումով: Հայր Պզտիկյանը քանդակը տեսնելուց հետո, ցանկություն հայտնեց ավելի նմանեցնելու այն Սեբաստացու հայտնի դիմանկարին, բայց ես այդ կերպարը պատկերացնում եմ ավելի կենսունակ, մարտնչող, երիտասարդ: Հոգեւորականի ավելի ընդհանրական կերպար է մտահղանում մեջս, գլխի՝ դեպի վեր պահվածքով, ձեռքի շարժումը գրքի միջոցով մարմնավորելու է նաեւ Վենետիկի մշակույթը Հայաստան բերողի, հոգեւոր մարդու կերպարը:

Մխիթար Սեբաստացու անվ. հրապարակը մշակութային գողտրիկ վայր կլինի Երեւանի կենտրոնում՝ իտալական ոճով կառուցված: «Ռենկո» ֆիրմայի հետ նոր պայմանավորվածություն կա հրապարակի վերանորոգչական աշխատանքները կատարելու, հատակը կարգավորելու եւ գրանիտե պատվանդանը կառուցելու: Հույս ունեմ, որ պատվիրատուն՝ հանձին Մխիթարյան միաբանության հարգելի ներկայացուցչի, պայմանագրային հարցերը կճշտի եւ հնարավորություն կստեղծի շարունակելու հետագա աշխատանքները:

Մենք՝ քանդակագործներս, հաճախ ենք գումարային, ժամանակային առումով զիջումների գնում, գիտակցելով, որ գործ պիտի դրվի, երեւի պարտք ունենք տալու քաղաքին, ուզում ենք մեր հետքերը թողնել: Բայց բոլորիս մոտ մի ցավ կա, ամենքս ձգտում ունենք քաղաքի կենտրոնական մասը «լցնելու», մինչդեռ քաղաքը մեծ տարածք ունի, նրա ամեն հատված բարեկարգման եւ վերաբերմունքի կարիք ունի: Իսկ հուշարձաններն իրենց շուրջը պահանջում են բարեկարգում եւ մշակութային միջավայր են ստեղծում: Այս առումով ուրախալի է, որ Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքը բարեկարգվում է:

Կուզենայի խոսել ինձ մտահոգող մի խնդրի մասին եւս: Քանդակներն այսօր քաղաքի կենտրոնական մասերում անգամ, անպաշտպան են եւ հաճախ ենթարկվում են բարբարոսության, պատվանդանի քարերն են հանում-տանում, բրոնզե արձանի մասերն են կտրատում, ներկոտում են, գրոտում: Անտարբերություն է նրանց շուրջը, անբարեկարգ վիճակ՝ շատ դեպքերում: Գիշերային ժամերին, լավ կլիներ, նրանց շուրջը լուսավորվածություն լիներ, գոնե մի լամպ կախվեր շրջակայքում...

Այս պարագայում, ցավոք, ասես հաստատվում են ավստրիացի գրող Ռ. Մուզիլի խոսքերը նշանավոր մարդկանց հուշարձանների մասին. «Եվ որովհետեւ... նրանց այլեւս երբեք չես կարող վնասել, կարծես մնում է... միայն խորտակել նրանց՝ վզից մի հուշաքար կախելով եւ ուղիղ մոռացության ծովը գցելով»:

Բայց մենք հույսով ենք, որ կվերանա այս անտարբերությունը, կգան հոգեւոր արժեքների նկատմամբ գնահատանքի ժամանակները, եւ մենք արժանին կմատուցենք մեր պատմության մեջ հիրավի հետք թողնողներին եւ մեզ համար ճակատագիր կերտողներին...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԿԱՆԱԴԱ

Որդին՝ հոր դերզորյան որոնումներում

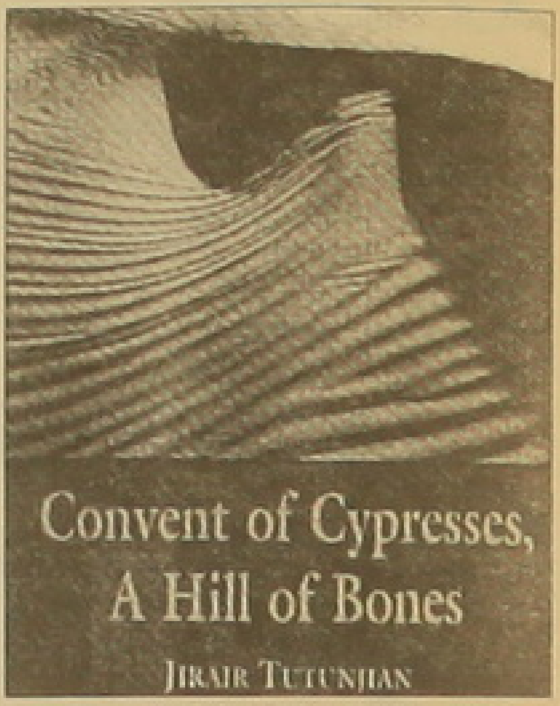

«Կանադա քաունսիլի» եւ «Օնտարիո արթս քաունսիլի» օժանդակությամբ հրատարակված «Նոճիների կուսանոցը, ոսկորների բլուրը» վերնագրով գիրքը նվիրված է «Թութունջյան եւ Չեքիջյան ընտանիքների անդամներին, որոնք զոհ են գնացել թուրք կառավարության իրագործած 1915-21 թթ. հայկական ցեղասպանությանը», կարդում ենք «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» թերթի գրախոսականում:

Հեղինակ Ժիրայր Թութունջյանի գիրքն իր հոր անցյալի որոնումների մասին է եւ սկսվում է ավտոբուսով ճանապարհորդելուց Հալեպից Դեր Զոր՝ դեպի Եփրատի ափերին փռված «Նոճիների կուսանոց» քաղաքը: Հեղինակի հայրը՝ Եփրեմը, ծնվել է Ուրֆայում եւ 7 տարեկանում մազապուրծ փրկվել թուրքական յաթաղանից: Նրա երկու մորաքույրներն ինքնասպան են եղել տեղահանության ժամանակ, տատիկը եւ հորեղբայրը՝ Գրիգորը, սպանվել են վայրագաբար, պապիկը գերեվարվել է եւ այլեւս երբեք չի հայտնվել ընտանիքում: Եփրեմը դիակների բլրի վրայով անցել է անապատ, որտեղ բեդուինները նրան փրկել են: Մոտ տասը տարի նա ապրել է որպես բեդուին, արաբերեն սովորել, դարձել մահմեդական հովիվ եւ զբաղվել բրդի առեւտրով: Մոսուլում (Իրաք) բուրդը փոխանակել է շաքարավազի, բրնձի կամ սուրճի հետ: Ուղեւորություններից մեկի ժամանակ նա Մոսուլում հանդիպում է մի հայի, որը նրան տեղեկացնում է Հալեպում գործող եւ որբերին օժանդակություն ցուցաբերող մի կազմակերպության մասին: Այդ կազմակերպությունն օգնում է նրան գտնելու քրոջը եւ վերաբնակվելու Երուսաղեմ, որտեղ աշխատանքի է անցնում որպես հեռախոսավար: Այդտեղ 1931-ին ամուսնանում է երիտասարդ մի հայուհու հետ եւ դառնում չորս զավակների հայր, որոնցից գրքի հեղինակ Ժիրայրն ամենափոքրն էր:

Եփրեմը մահմեդական էլ մնում է: Իր կնոջը ծանոթացնում է բեդուինների ցեղին: Դեր Զորում Ժիրայրին մի փոքրիկ արաբ ուղեկցում է դեպի ոսկորների մի կույտ, որտեղից մի ոսկոր վերցնելով՝ նա ավարտված է համարում իր ճանապարհորդությունը:

70 էջանոց գիրքը հրատարակվել է Տորոնտոյում՝ «Վտարանդիներ» մատենաշարով: Պարունակում է 28 լուսանկար եւ կարճ պատմական վերջաբան՝ 13-14-րդ դդ. թուրքերի կողմից Մերձավոր Արեւելքի գրավման մասին:

Հ. Ծ.

«Օր»-ը մեկնարկում է

Նոր թերթ է լույս տեսնելու

«Հոգնել ենք քաղաքականությունից եւ քաղաքական խաղերից, շատ ու շատ թերթերից, ռադիո եւ հեռուստատեսային շատ ու շատ հաղորդումներից: Նոր բան ենք ուզում կարդալ, նոր ձեւով ենք ուզում, որ մեզ մատուցեն»: Ու ահա, այս նպատակին են լծվել նոր՝ «Օր» թերթի խմբագրակազմի անդամները՝ Գայանե Մուքոյանը, Աննա Բաղդասարյանը, Արամ Շահնազարյանը, Սուրեն Մանուկյանը, Անուշ Բաբայանը, Արիս Ղազինյանը, Սուսաննա Տոնոյանը, Տիգրանուհի Ներսիսյանը:

Թերթի առաջին համարը լույս է տեսնելու մարտի 21-ին: Իսկ երեկ ժուռնալիստի տանը կայացած ասուլիսը, ինչպես հայտարարեց «Օրի» խմբագրական կոլեգիայի անդամ Գայանե Մուքոյանը՝ խմբագրակազմը հավաքվել էր «գործընկերների օրհնությունը ստանալու համար»:

Աննա Բաղդասարյանը նշեց, որ այսօր մամուլը հիմնականում սահմանափակվում է Երեւանով, որոշ բացառությամբ՝ Գյումրի, Վանաձոր: «Մեր թերթն անչափ շատ տեղ է տալու մարզերում կատարվող իրադարձություններին»:

Իսկ Անուշ Բաբայանը նշեց, որ մեր մամուլում եւ եթերում մոռացված է սովորական, շարքային մարդը: Հենց այդպիսի մարդկանց մասին շատ է գրվելու «Օր»-ում:

Տպագրական 2 մամուլ ծավալ եւ 2000 տպաքանակ ունեցող թերթը լույս է տեսնելու առայժմ որպես եռօրյա, կարճ ժամանակից հետո օրաթերթ դառնալու ակնկալությամբ:

Հույս ունենք, որ Հայաստանում գրանցված 1500 լրատվամիջոցների շարքում «Օրը» կունենա իր լսարանը: Հաջողություն մաղթենք նորաստեղծ թերթի խմբագրակազմին եւ հատկապես **«Ազգի»** նախկին աշխատակիցներին՝ Գայանե Մուքոյանին, Անուշ Բաբայանին, Արիս Ղազինյանին եւ նրանց այս «Օր»-վա գործընկերներին:

«Յունիբանկում» բացվել է հաշիվ (համարը՝ 241001020072) թերթին ֆինանսապես աջակցելու համար:

Մ. Գ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

Արգենտինացի մասնագետը կգլխավորի «Փյունիկը»

Կազմի ընտրության որոնումները շարունակվելու են

Հայաստանում ֆուտբոլային մրցաշրջանի մեկնարկին քիչ ժամանակ է մնացել: Հանրապետության բարձրագույն խմբի մասնակից թիմերն աշխատում են նպատակային օգտագործել մինչ առաջնության մեկնարկը մնացած ժամանակահատվածը եւ կազմ ու պատրաստ դիմավորել մրցաշրջանը: Այն հատկապես պատասխանատու է լինելու երկրի չեմպիոն Երեւանի «Փյունիկի» համար, որը լուրջ մտադրություններով է նախապատրաստվում չեմպիոնների լիգայի մրցաշարին: Ահա թե ինչու մենք հաճախակի ենք անդրադառնում չեմպիոնի գործերին: Այսօր «Ազգի» հյուրն է ակումբի նախագահ Խորեն Հովհաննիսյանը:

- Պարոն Հովհաննիսյան, ինչպե՞ս են ընթանում նոր մրցաշրջանի նախապատրաստական աշխատանքները:

- «Փյունիկը» մեր մյուս ակումբներից շուտ՝ դեկտեմբերի կեսերից սկսեց նախապատրաստությունը նոր մրցաշրջանին: Այդ ընթացքում մեծ ծավալի աշխատանք է կատարվել թե տղաների ֆիզիկական պատրաստության, թե տեխնիկատակտիկական ու խաղային որակների բարելավման ուղղությամբ: Թիմը մասնակցեց Մոսկվայում անցկացված ԱՊՀ չեմպիոնների գավաթի մրցաշարին, ուսումնամարզական հագեցած հավաք կազմակերպվեց Ֆրանսիայում, ինչը մեծապես օգնեց խաղային փորձի ձեռքբերմանը: Ներկայումս էլ մասնակցում ենք Հունան Ավետիսյանի անվան հուշամրցաշարին: Ամեն ինչ ընթանում է ծրագրին համապատասխան, գոհ ենք մարզիչների կատարած աշխատանքից, տղաների նվիրվածությունից: Այս տարին մեզ համար պատասխանատու մրցաշրջան է, հիմնական նպատակը եվրագավաթներում հաջող հանդես գալն է, ուստի ձգտում ենք ուժեղացնել թիմի կազմը:

- Ի դեպ, ի՞նչ փոփոխություններ են տեղի ունեցել վերջին շրջանում:

- Իրենց դիմումի համաձայն, թիմից ազատվել են դարպասապահ Կարեն Բաբայանն ու կիսապաշտպան Հայկ Հարությունյանը: Մեզ չբավարարեց Սալալի եւ Մակալուի խաղամակարդակը, ուստի Ֆրանսիայում մենք հրաժարվեցինք նրանց ծառայություններից: Փոխարենը մեզ հետ Երեւան ենք բերել արգենտինացի Միգել Միստրային: Օրերս թիմին կմիանան սլովենացի դարպասապահն ու արգենտինացի եւս մեկ կիսապաշտպան:

- Կազմի ընտրությունն ավարտվա՞ծ է, թե որոնումները շարունակվելու են:

- Ֆուտբոլն այնպիսի խաղ է, որ կազմի ընտրության որոնումները միշտ էլ շարունակվելու են: Եթե մեզ հաջողվի ուժեղ ֆուտբոլիստներ գտնել, ապա անպայման թիմ կհրավիրենք: Այս հարցում խնդիր չկա: Կրկնում եմ, մեր նպատակը չեմպիոնների լիգայում հաջող հանդես գալն է, ուսուցի ձգտում ենք ուժեղ կազմ հավաքել: Իսկ ներքին առաջնության համար, կարծում եմ, ոչ մի խնդիր չկա:

- Տեղյակ եմ, որ Արգենտինայից 3 մարզիչ եք հրավիրել: Ի՞նչ կարգավիճակով են նրանք աշխատելու թիմում: Մարզչական կազմում փոփոխություններ լինելո՞ւ են:

- Ակումբի ղեկավարությունը «Փյունիկի» ղեկը վստահելու է արգենտինացի մասնագետ Օսկար Լոպեսին: Մյուս մարզիչը կլինի նրա օգնականը, իսկ երրորդը ֆիզպատրաստության մասնագետ է: Ինչ վերաբերում է հայ մարզիչներին, ապա նրանք բոլորն էլ կշարունակեն աշխատանքը թիմում:

PHOTOLURE

- Մինչ առաջնության մեկնարկն ընկած ժամանակահատվածում թիմն ինչպե՞ս է նախապատրաստվելու:

- Ֆրանսիական հավաքի ժամանակ «Փյունիկը» բավական ուժեղ մրցակիցների հետ խաղաց, ինչը շատ օգտակար էր մեր ֆուտբոլիստների համար: Որպեսզի թրմի մարզունակությունը պահպանենք, նախատեսել ենք մարտի 25-ին եւ 28-ին Վրաստանում ստուգողական հանդիպումներ անցկացնել տեղի ուժեղագույն ակումբների՝ Թբիլիսիի «Դինամոյի» եւ Քութաիսի «Տորպեդոյի» հետ: Հնարավոր է, տեղում պայմանավորվենք նաեւ 3-րդ խաղն անցկացնելու վերաբերյալ: Վրաստանից կվերադառնանք եւ կներգրավվենք ՀՀ գավաթի մրցաշարում:

Նորեկներն ընթանում են առջեւից

Մոնտե Կառլոյում մեկնարկել է շախմատի յուրօրինակ մրցաշար 12 գրոսմայստերների մասնակցությամբ: Այն անցկացվում է արդեն 11-րդ անգամ: Մրցաշարի գլխավոր կազմակերպիչն ու հովանավորը վան Օստերոմն է: Մրցաշարի յուրահատկությունը նրանում է, որ մրցակիցները միմյանց հետ անց են կացնում երկուական պարտիա՝ մեկն արագ շախմատի կանոններով, իսկ մյուսն՝ առանց խաղատախտակին նայելու:

Մասնակիցների թվում են Զոլթան Ալմաշին եւ Պետեր Լեկոն (Հունգարիա), Բորիս Գելֆանդը (Իսրայել), Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա), ռուսաստանցի շախմատիստներ Վլադիմիր Կրամնիկը, Եվգենի Բարեեւն ու Ալեքսանդր Մորոզեւիչը, Լյուբոմիր Լյուբոեւիչը (Հարավսլավիա), Յերուն Պիկետը, Լյուկ վան Վելին (Հոլանդիա), Վեսելին Թոփալովը (Բուլղարիա) եւ Ալեքսեյ Շիրովը (Իսպանիա):

Երկօրյա մրցապայքարից հետո առաջատարի դերը ստանձնել է Եվգենի Բարեեւը, որն առաջին անգամ է մասնակցում նման մրցաշարի: Առաջին տուրում նա 2-0 հաշվով հաղթեց Լյուբոեւիչին, իսկ հաջորդ մրցակցի՝ վան Վելիի նկատմամբ առավելության հասավ 1,5-0,5 հաշվով: 2-րդ տեղում է մրցաշարի մեկ այլ նորեկ՝ Մորոզեւիչը, որը միեւնույն 1,5-0,5 հաշվով պարտության է մատնել Ալմաշիին եւ Թոփալովին:

Այնքան էլ հաջող չէր Կրամնիկի մեկնարկը: Նա արագ շախմատի կանոններով ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը Թոփալովի հետ, իսկ «կույր» շախմատի մրցավեճում զիջեց մրցակցին: 2-րդ տուրում նա երկու պարտիաներն էլ Գելֆանդի հետ ավարտեց ոչ-ոքի: Ահա մյուս հանդիպումների արդյունքները. Լեկո-Գելֆանդ՝ 0,5-1,5, Իվանչուկ-Վան Վելի՝ 1,5-0,5, Պիկետ-Շիրով՝ 0,5-1,5, Շիրով-Իվանչուկ՝ 1-1, Լյուբոեւիչ-Պիկետ՝ 1-1, Լեկո-Ալմաշի՝ 1,5-0,5: Առաջատարների ցուցանիշներն այսպիսին են. Բարեեւ՝ 3,5 միավոր, Մորոզեւիչ՝ 3, Շիրով, Իվանչուկ, Գելֆանդ՝ 2,5-ական:

Ոսկե մեդալ Սլուցկայային

Ռուսաստանցի գեղասահորդուհի Իրինա Սլուցկայան, որը մրցավարների սխալի հետեւանքով զրկվել էր Սոլթ Լեյք Սիթիի օլիմպիադայի չեմպիոնուհու կոչումից, այնուհանդերձ, ոսկե մեդալ ստացավ: Ճիշտ է, այն օլիմպիական մեդալին նման չէ, սակայն ամբողջովին ոսկուց է ձուլված: Ոսկե մեդալը սեփական փողերով Սլուցկայայի համար ձուլել է տվել ռուսաստանցի հայտնի գործարար եւ քաղաքական գործիչ Անտոն Բակովը: Նա էլ Մոսկվայի պետական հանրախանութում օլիմպիական խաղերի արծաթե մրցանակակրին է հանձնել ոսկե մեդալը: Դրա քաշը 759,55 գրամ է, ավելի ծանր, քան օլիմպիական պարգեւը, դրոշմված պատկերն էլ տարբերվում է իսկական մեդալից, բացի այդ, տեքստն էլ ոչ թե անգլերեն է, այլ ռուսերեն:

Սլուցկայան մեծ երախտագիտությամբ է ընդունել թանկարժեք պարգեւը, նշելով, որ շատ հաճելի է Ռուսաստանում ճանաչված լինելը: Տեղին է հիշեցնել, որ երբ կանադական զույգը գրավեց 2-րդ տեղը, կանադացի Ջեյմս Չամբերսը հայրենակիցներին կոչ էր արել գումար հավաքել գեղասահորդների համար ոսկե մեդալներ պատրաստելու նպատակով: Սակայն դրա կարիքը չզգացվեց, քանի որ ՄՕԿ-ի որոշմամբ կանադական զույգին ոսկե մեդալների 2-րդ հավաքածուն հանձնվեց:

ՖՈՒՏՍԱԼ

«Հայքի» հաղթարշավը շարունակվում է

Ֆուտզալի ՀՀ առաջնության 6-րդ տուրում կենտրոնականն առաջատարների՝ «Հայքի» եւ «Պոլիտեխնիկի» հանդիպումն էր: Համառ մրցապայքարում «Հայքին» հաջողվեց հաղթել ֆուտզալի համար անսովոր նվազագույն 2-1 հաշվով: «Հայքին» հաղթանակ պարգեւեցին Անդրանիկ Հովսեփյանի դիպուկ հարվածները:

Բավական հետաքրքիր մրցավեճ էր ծավալվել «Յունիքսի» եւ «Գյումրիի» միջեւ: Գյումրեցի ֆուտբոլիստները սկզբում առջեւում էին 4-0 հաշվով, սակայն հետագայում «Յունիքսը» կշեռքի նժարը թեքեց իր կողմը: Ի վերջո, գրանցվեց մարտական ոչ-ոքի (7-7): «Աջափնյակը» մեկ գնդակի տարբերությամբ պարտության մատնեց «Արաքսին»՝ տոնելով առաջնությունում իր անդրանիկ հաղթանակը (7-6): Արդյունավետությամբ աչքի ընկնող «Գուգարքի» ֆուտբոլիստները «Գավառի» հետ խաղում էլ աչքի ընկան դիպուկ հարվածներով (16-2): «Քոլեջին» ոչ մի կերպ չի հաջողվում միավոր վաստակել: Թիմը 6-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց՝ 8-13 հաշվով զիջելով «Դավթաշենին»:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1.Հայք	6	6	0	0	63-15	18
2.Գուգարք	6	4	1	1	63-22	13
3.Պոլիտեխ.	6	4	0	2	40-16	12
4.Գյումրի	6	3	1	2	46-38	10
5.Գավառ	6	3	0	3	36-54	9
6.Դավթաշ.	6	3	0	3	40-62	9
7.Յունիքս	6	2	2	2	26-29	8
8.Արաքս	6	1	1	4	30-32	4
9.Աջափն.	6	1	1	4	30-62	4
10.Քոլեջ	6	0	0	6	25-69	0

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կարեն Օհանյանի հերթական գոլը

Ֆուտբոլի ՌԴ առաջնության 3-րդ տուրում Մոսկվայի «Տորպեդոյում» իր հերթական գոլը խփեց երիտասարդ Կարեն Օհանյանը, որին մարզիչներն ընթացիկ մրցաշրջանում արդեն տեղ են հատկացնում հիմնական կազմում: Մոսկվայի «Դինամոյի» հետ հանդիպման 42-րդ րոպեին Օհանյանը գրավեց Ռոման Բերեզովսկու դարպասը, իսկ 3 րոպե անց նրա թիմակից Արխիպովն ամրապնդեց «Տորպեդոյի» հաղթանակը (2-0): «Տորպեդոն» 6 միավորով գրավում է 5-րդ տեղը: Իսկ առաջատարը ԲԿՄԱ-ն է, որը 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ 1-0 հաշվով հաղթելով «Զենիթին»: Ընդ որում Ռոլան Գուսեւը հաղթական գնդակը խփեց խաղավարտից մեկ րոպե առաջ: 7 միավորով 2-րդ հորիզոնական տեղափոխվեց երկրի չեմպիոն «Սպարտակը», որը թեեւ «Կռիլյա Սովետովի» հետ խաղում հանդես էր գալիս 10 ֆուտբոլիստով, սակայն երկրորդ խաղակեսում կարողացավ երկու անգամ գրավել մրցակցի դարպասը: Դիրքերը զիջեց «Սատուրնը», որը Մոսկվայում 0-2 հաշվով պարտվեց «Լոկոմոտիվին»: Մյուս հանդիպումների արդյունքներն այսպիսին են. «Անժի»-«Տորպեդո-ԶԻԼ»՝ 0-0, «Ռոստով»-«Սոկոլ»՝ 2-1, «Ռոստսելմաշ»-«Ուրալան»՝ 2-0, «Շիննիկ»-«Ալանիա»՝ 2-0:

ԹԵՆԻՍ

Խանտուկովայի սենսացիոն հաղթանակը

Ինդիան Ուելսում (ԱՄՆ) վերջնագիծը հատեց թենիսի խոշոր միջազգային մրցաշարը: Կանանց մրցավեճում բոլորին հաճելի անակնկալ մատուցեց 18-ամյա Դանիելա Խանտուկովան (Սլովակիա): Մեկը մյուսի հետեւից պայքարից դուրս մղելով անվանի թենիսիստուհիներին, Խանտուկովան եզրափակիչում ուժերը չափեց շվեյցարուհի Մարտինա Հինգիսի հետ: Դանիելայի պրոֆեսիոնալ թենիսիստուհու կենսագրությունում դա առաջին եզրափակիչն էր: Սլովակ մարզուհին հիանալի անցկացրեց մրցախաղը՝ երկու խաղափուլերում էլ հաղթելով մրցակցուհուն (6-3, 6-4): Հասկանալական է, որ Ինդիան Ուելսի մրցաշարի պատմության մեջ դեռ երբեք հաղթող չէր ճանաչվել թենիսիստուհիների դասակարգման ցուցակում այդքան ցածր տեղ գրավող մարզուհին: Այնպես որ, Դանիելայի ցուցանիշը կարելի է մարզական սխրանք համարել:

Տղամարդկանց մրցաշարում հաջողությունն ուղեկցեց ավստրալացի Լլեյթոն Հյուիթին: Նրա հաջողությունն օրինաչափ էր, քանի որ անցկացրած մրցախաղերում նա միայն մեկ խաղափուլ էր զիջել մրցակցին: Եզրափակիչում Հյուիթն առանց մեծ դժվարության պարտության մատնեց անգլիացի Թիմ Հենմանին (6-1, 6-2): Հիշեցնենք, որ անցյալ մրցաշրջանում Հյուիթը դարձավ ամենաերիտասարդ աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստը: Այս տարի նա արդեն 2-րդ մրցաշարը շահեց, որի համար ստացավ 392 հազար դոլար: Իսկ պրոֆեսիոնալ թենիսիստի կենսագրությունում դա Հյուիթի 14-րդ հաղթանակն էր:

«Ռեալը» շրջանցեց «Վալենսիային»

Ֆուտբոլի Իսպանիայի առաջնության հերթական տուրի կենտրոնական հանդիպումը «Նոու Կամպ» մարզադաշտում «Բարսելոնի» եւ «Ռեալի» միջեւ կայացած մրցախաղն էր: 105 հազար հանդիսականների ներկայությամբ կայացած խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի: Հաշիվը 38-րդ րոպեին բացեց Զիդանը: Թվում էր, թե «Ռեալը» կհաղթի, սակայն 20 րոպե անց Խավիի հարվածը չկարողացավ որսալ «Ռեալի» դարպասապահ Սանչեսը: «Ռեալը» 30 խաղից հետո վաստակեց 53 միավոր եւ կրկին գլխավորեց աղյուսակը, քանի որ առաջատարը՝ «Վալենսիան», անսպասելիորեն 1-2 հաշվով պարտվեց «Ռայո Վալեկանոյին»: «Վալենսիան» նույնպես ունի 53 միավոր, սակայն մադրիդցիներին զիջում է գնդակների տարբերությամբ:

Ահա կայացած մյուս հանդիպումների արդյունքները. «Տեներիֆե»-«Մալյորկա»՝ 0-0, «Վիլյառեալ»-«Վալյադոլիդ»՝ 2-2, «Սեւիլյա»-«Մալագա»՝ 0-2, «Ռեալ Սոսյեդադ»-«Էսպանյոլ»՝ 1-0, «Ալավես»-«Ատլետիկ»՝ 2-3, «Սելտա»-«Լաս Պալմաս»՝ 3-2, «Սարագոսա»-«Բետիս»՝ 1-1, «Օսասունա»-«Դեպորտիվո»՝ 1-3:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ առողջապահական

Աշխարհի քաղաքակիրթ երկրներում մեծ ուշադրություն է դարձվում առողջապահությանը, հատկապես կանանց ծննդաբերությանը: Բժշկության մեջ կան բազմաթիվ նոր եւ առաջադեմ մեթոդներ, որոնք թեթեւացնում են ծննդաբերությունը եւ ապահովում երեխայի առողջ եւ անվտանգ ծնունդը: Վիճակագրական աղբյուրները ցույց են տալիս, որ ծննդի կտրուկ աճ է տեղի ունենում բնական աղետներից եւ պատերազմներից հետո: Եվ բոլոր երկրներում, որտեղ տեղի են ունեցել բնական աղետներ եւ պատերազմներ, պետության եւ կառավարության կողմից լուրջ ուշադրություն է դարձվում նոր սերնդի աճին, որն ունի ստրատեգիական մեծ նշանակություն: Հայաստանը նույնպես, ցավոք սրտի, տեսավ երկրաշարժ եւ պատերազմ: Երկրաշարժին ու պատերազմին ավելացավ նաեւ մեծ ծավալներ ընդունող արտագաղթը: Վերջին 14 տարիների ընթացքում զոհերի եւ արտագաղթողների թիվը չափվում է յոթանիշ թվերով: Մեր երկրի կառավարությունն ու իշխանությունները, եթե համարվում են քաղաքակիրթ երկրի ղեկավարներ, վաղուց պետք է լուրջ ուշադրություն դարձնեին առողջապահության այս ճյուղին: Իսկ ի՞նչ է արվել Հայաստանում ստրատեգիական այս լուրջ հարցը լուծելու համար: Հայաստանում ծննդատները, ինչպես նաեւ առողջապահության մյուս օբյեկտները, մասնավոր' վճարովի են եւ «պետական»' անվճար: Վճարովի համակարգում կա դեղորայքի հատուկ գնացուցակ եւ մարդկային վերաբերմունք: Հետաքրքիր է, թե բնակչության ո՞ր խավի համար է նախատեսված վճարովի բուժծառայությունը, եւ քանի՞ տոկոսն է օգտվում այդ ծառայություններից: Իմ կարծիքով, բնակչության գերակշռող մասն ի վիճակի չէ օգտվելու վճարովի ծննդատներից եւ, բնականաբար, օգտվում է այն ծննդատներից, որտեղ այնպիսի հիմքի վրա են դրված «շուկայական հարաբերությունները», որ ցանկացած զարգացած երկիր կարող է օրինակ վերցնել: Հիվանդանոց մտնելու առաջին իսկ պահից մինչեւ փաստաթղթեր լրացնելը եւ բժիշկ հրավիրելը, քեզ են մոտենում տեխնիկական աշխատողներն ու սանիտարները եւ տեղյակ պահում ծննդատան ներքին գնացուցակին, եւ սա արվում է այնքան անպարկեշտ եւ ցինիկ ձեւով, որ վիրավորում է մարդկային արժանապատվությունը: Ակամա ցավ ես ապրում եւ քեզ, եւ բուժաշխատողների համար, որոնք ստիպված դիմում են այդ քայլերին: Պետական հովանավորության տակ գտնվող ծննդատներում չկա դեղորայք, հիվանդատերը պիտի գնի դրսից կամ դրա համար վճարի համապատասխան գումար:

Խորհրդային տարիներին խստիվ արգելվում էր հիվանդներին այցելել, նույնիսկ ծաղիկներն արգելված էր տանել ծննդատուն: Դա արվում էր վարակից խուսափելու համար: Իսկ հիմա համապատասխան գումար վճարելով' կարող ես ներկա լինել նույնիսկ ծննդաբերությանը: Ըստ երեւույթին, հիմա սանիտարական պայմաններն ավելի լավ են, քան առաջ, կամ էլ բացիլներն էլ են մտել շուկայական հարաբերությունների մեջ' «կվճարես, չեմ վարակի, չվճարես' կվարակեմ» կարգախոսով: Ի վերջո, մի քանի օր ծննդատանը մնալուց հետո պարզվում է, որ իրականում ոչ մի տարբերություն չկա վճարովի եւ անվճար ծննդատների գների միջեւ: Տարբերությունը միայն վիրավորանքն է, հոգեկան այն անբավարարվածությունը, որ ստանում ես անվճար համարվող ծննդատանը: Նույնիսկ երեխայի ծնունդը, որը երջանկություն է ամեն մի ընտանիքում, չի սփոփում մորը եւ հարազատներին: Սա չէ՞ արդյոք պատճառը, որ հղիների մի մասը ծննդաբերում է տնային պայմաններում: Բայց ոչ բոլորին է հաջողվում նորմալ ծննդաբերել եւ հաճախ, ընկնում են հիվանդանոց առողջական ծանր վիճակում:

ՀԱՆՈՒՆ ԱՊԱԳԱ ԱՌՈՂՋ ՍԵՐՆԴԻ

Նյութական մեծ ծախսեր պահանջվում են նաեւ հետծննդյան շրջանում, ինչպես' երեխային խնամելու եւ առողջ մեծացնելու համար պահանջվող իրերը եւ դեղորայքը: Իսկ ի՞նչ է անում պետությունը նորաստեղծ ընտանիքին օգնելու, հոգսը թեթեւացնելու եւ շահագրգռելու' հաջորդ երեխան ունենալու համար: Վճարում է միանվագ 5900 դրամ, այն էլ հին բյուրոկրատական ժամանակներից մնացած բազմաթիվ փաստաթղթեր պահանջելուց մեկ-երկու ամիս հետո: Հետաքրքիր է, ի՞նչ նկատառումներ են ունեցել եւ ինչո՞ւ հատկապես 5900 եւ ոչ թե 6000 դրամ: Իմ կարծիքով, պետությունը գոնե ծննդատները պիտի վերցնի իր հովանավորության տակ եւ դարձնի իրոք անվճար: Չէ որ, ի վերջո, այդ ծննդատներում են ծնվում ապագա զինվորները, որոնք հետագայում պիտի պաշտպանեն պետությունը:

Հուսանք, որ նորածինը մի օր կարժանանա հատուկ ուշադրության ոչ միայն բժիշկների եւ հարազատների, այլեւ' պետության եւ կառավարության կողմից:

ԱՐՄԱՆ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ԿԱՆԱՉ ԴԵՂԱՏՈՒՆ

Երիտասարդ մնալու դեղատոմս

Այս դեղատոմսը մաքրում է օրգանիզմը ճարպային եւ կրային նստվածքներից, կտրուկ բարելավում է ընդհանուր նյութափոխանակությունը, անոթները դառնում են առաձգական (որը կանխարգելում է ստենոկարդիան, սրտամկանի ինֆարկտը, սկլերոզը, կաթվածը, զանազան ուռուցքների առաջացումը), լավանում է տեսողությունը: Դեղատոմսի ճշգրիտ օգտագործման դեպքում օրգանիզմը երիտասարդանում է:

Պատրաստման ձեւը. - Վերցնել 350 գ սխտոր, լավ լվանալ, մաքրել, մանր կտրատել եւ տրորել փայտե գդալով: Այնուհետեւ, առավել ջրալի մասից 200 գ լցնել ապակե ամանի մեջ եւ ավելացնել 200 գ 96 տոկոսանոց սպիրտ: Ամանն ամուր փակել եւ 10 օր պահել մութ, հով տեղում: Ստացված խառնուրդը խիտ կտորի միջոցով քամել: Հեղուկը պահել եւս 2-3 օր, որից հետո սկսել բուժումը:

Բուժումը. - Քառորդ բաժակ սառը կաթին ավելացնել մի քանի կաթիլ վերոհիշյալ հեղուկից: Խմել ուտելուց 15-20 րոպե առաջ ամբողջությամբ:

Ընդունելու օրը	Նախաճաշ	Ճաշ	Ընթրիք
1-ին օր	2 կաթիլ	2 կաթիլ	3 կաթիլ
2-րդ օր	4	5	6
3-րդ օր	7	8	9
4-րդ օր	10	11	12
5-րդ օր	13	14	15
6-րդ օր	15	15	13
7-րդ օր	12	11	10
8-րդ օր	9	8	7
9-րդ օր	6	5	4
10-րդ օր	3	2	1
11-րդ օր	25	25	25

Ինչպես անցկացնել գլխացավը

Գլխացավի ժամանակ խորհուրդ է տրվում քունքերին հակառակ կողմով կիտրոնի կեղեւ դնել: Քիչ անց քունքերը կկարմրեն, քոր կգան եւ գլխացավը կթեթեւանա:

Ինչ պատճառով էլ որ առաջացած լինի գլխացավը, շփացուի միջոցով կարելի է անմիջապես վերացնել.

ա) Հիվանդը պառկում է մեջքի վրա:

բ) Երեքական անգամ սեղմել գլխի միջնագծի բոլոր վեց կետերը' սկսած առջեւի մազածածկույթից մինչեւ գլխի գագաթը:

գ) Սեղմել գագաթից աջ եւ ձախ կողմերի երեք կետերը չորսական անգամ:

դ) Կրկնել բ) կետը' միաժամանակ չորս անգամ սեղմելով գագաթը:

ե) Կրկնել բ) կետը: Համառ գլխացավերի ժամանակ օգտակար է խմել հում կարտոֆիլի հյութը:

Կտավատի յուղը հիպերտոնիայի դեմ

Հալլե քաղաքի Մարտին Լյութերի անվան դեղաբանության եւ թունաբանության ինստիտուտում գերմանացի գիտնականների' հիպերտոնիայով տառապողների բուժման մեթոդը հիվանդներին ամեն օր առաջարկում է կաթնաշոռի հետ խառնված 1 ճաշի գդալ զտված կտավատի յուղ: Նրանցից ոչ մեկը չէր դժգոհում, թե «Օ՜ֆ, ձանձրացել է»: Եվ թերեւս ոչ մեկը չէր դժգոհում կողմնակի այլ ազդեցությունների պատճառով: Այժմ հիպերտոնիայի բուժման այս նոր մեթոդը համարվում է ստուգված եւ հանձնարարված է լայն օգտագործման համար:

ՀՈՒՆՎԱՐ

Հունվար ամսանունը ծագել է հին հռոմեացիների Յանուս աստծո անունից: Յանուսը արեւի ընթացքի, մուտքերի եւ ելքերի, սկիզբների եւ վախճանների, դռների եւ դարպասների, տարվա ժամանակի աստվածն էր: Պատկերվում էր երկու երեսով' ծեր եւ երիտասարդ, որոնցից մեկն ուղղված էր անցյալին, անցնող տարվան, մյուսը' ներկային, եկող տարվան: Այստեղից էլ առաջացել է «երկերեսանի Յանուս» թեւավոր խոսքը: Հին հռոմեացիները սովորություն ունեին այս աստծուն ձոնված տոնակատարություններին իրար պղնձադրամներ նվիրելու, որոնց մի կողմին փորագրված էր լինում երկերեսանի Յանուսը, մյուսին' նավ:

Յանուսին հին հռոմեացիները նվիրել էին մի հոյակերտ տաճար Հռոմում, որն ուներ երկու հանդիպակաց դարպասներ, որոնք խաղաղ օրերին ամուր փակված էին լինում, պատերազմի օրերին' բաց, որպեսզի վտանգի դեպքում ժողովուրդն ազատ մուտք ու ելք ունենար:

Յանուս աստծուն են նվիրել նաեւ հունվար ամիսը, որը կոչվում էր «Յանուսի ամիս» (Յանի մենսիս): Տարվա առաջին ամսվա այս անվանումը գրեթե նույն հնչողությամբ փոխանցվել է արդի եվրոպական լեզուներին:

Մեր հեռավոր նախնիները, հռոմեացիներից ամսանուններ վերցնելուց առաջ, անշուշտ, ունեցել են իրենց ամիսները: Հայոց մեջ տարվա առաջին ամիսը կոչվել է Նավասարդ, հայոց Նոր տարվա անունով:

ՓԵՏՐՎԱՐ

Փետրվար բառն իր ծագմամբ կապվել է էտրուսկական Ֆեբրուուս աստծո անվան հետ: Ֆեբրուուսը ստորերկրյա թագավորության տիրակալն էր: Ամեն տարվա փետրվարի 15-ին տեղի էին ունենում նրան նվիրված հանդիսություններ իբր ողջ մարդկանց մաքրման եւ մեռածների հոգիների քավության համար: Այդ պատճառով էլ փետրվարը կոչվում է «Ֆեբրուուսի ամիս» (ֆեբրուարիուս մենսիս):

Հայտնի է, որ լեզվի մեջ աստվածների անունները, նախքան «աստվածացվելը», անպայման ունեցել են միանգամայն «մահկանացու», սովորական մարդկային նշանակություններ, եթե հաշվի առնենք այդ անունների հիմքում ընկած արմատների նախնական իմաստները: Ֆեբրուուս աստծո անունն էլ հանգում է լատիներեն «ֆեբրուո» բային, որը նշանակում է մաքրել, մաքրման ծեսեր կատարել (զոհաբերությամբ):

Մինչեւ Հուլիոս Կեսարը (մ. թ. ա. 100 կամ 102-44) հռոմեացիների փետրվար ամիսը տարվա վերջին ամիսն էր, դրանից հետո է, որ դարձել է երկրորդ եւ այդպես տարածվել աշխարհի լեզուներում:

Հայերը տարվա երկրորդ ամիսն անվանել են Հոռի, որը կովկասյան փոխառություն է եւ նշանակում է երկու:

ՄԱՐՏ

Մարտ ամիսն իր անունը ստացել է հռոմեացիների Մարս աստծուց, որին պատկերում էին ահեղ տեսքով, գլխավերեւում կայծակ, որովհետեւ մարտ ամիսը Իտալիայում զուգորդվում է որոտների ու շանթերի, հողմի ու փոթորկի, հորդառատ անձրեւների հետ:

Մարսը պատերազմի ահեղ աստվածն էր, սակայն նույնքան էլ բարի էր, քանի որ Հռոմ քաղաքի նախահայր Ռոմուլուսի հայրն էր (ըստ ավանդության Ռոմուլուսին մի էգ գայլ էր կերակրում): Հռոմեացիները Մարս աստծուն նվիրում էին գայլ, կաղնի եւ փայտփորիկ: Մարսն այնքան ազդեցիկ էր, որ նրա անունով կոչեցին մոլորակներից մեկը:

Սակայն ինչո՞ւ է գարնան ավետաբեր ամիսը կրում պատերազմի աստծո անունը: Գաղտնիքն այն է, որ պատերազմ մղելը Մարս աստծո վերջին «պաշտոնն» է եղել: Դրանից առաջ նա եղել է դաշտերի ու նախիրների աստվածը եւ անմիջական կապ է ունեցել գարնան հետ:

Հին հայոց երրորդ ամիսը կոչվել է Սահմի, որը փոխառություն է կովկասյան լեզուներից եւ նշանակում է երեք:

հեռուստածրագրեր

19 մարտ, երեքշաբթի

Հ1

8.00, 9.20 Առաջին ծրագիր
9.00, 13.00, 17.00, 21.00, 00.00, 1.20, 1.25 Հայլուր
10.30 Ազգային ժողովի նիստում
12.40 Բարի ախորժակ
13.20 «Կռունկ-2001»
17.20 Մ/ս-լ «Պոկահոնտաս»
17.45 Առաջին օգնության դասընթաց. Երկրաշարժ
18.00 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 «Բարի լոտո»
20.00 Այլուր
20.10 Հազարից մեկ
20.35 Տուն-տունիկ
22.00 Ուշ երեկոյան
22.30 «02»
23.00 Ռուբիկոն+
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
1.30 Գ/ֆ «Բացառություն կանոններից»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
(08.30, 09.30 Լուրեր)
10.00 Ս-լ «Նապոլեոնը եւ Եվրոպան»
11.00 PODIUM ART
11.15 Բաց դռների օր
11.35 Այստեղ, այնտեղ, այլուր
12.15 Ես դպրոց եմ գնում
12.40 Գ/ֆ «Տաքսի»
16.00 Լուրեր
16.20 Բնությանը պաշտպան
16.45 Մուլտֆիլմ
17.10 «Բլում-Բլում պատմություններ»
17.25 Կուկուռիկ
18.00 Ս-լ «Մոլ Ֆլանդերս»
19.00 «Սկանվորդ շոու»
20.00 Լուրեր
20.45 Հեռուստակատալոգ
21.05 Դասական ալիք
21.40 Համերգ
22.00 «Բանուգործ»
22.30 Հին ընկերների ակումբ
23.15 «1-02»
23.30 Լուրեր
ԱՊՀ-ի նորություններ (ՄԻՐ)
24.00 «Աղախանյան-շոու»
00.45 Գ/ֆ «Խաչմերուկ»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.30 Ժամը
09.00, 21.00 CNN
09.10 Կենդանիների աշխարհ
10.00, 15.30 Մուլտֆիլմ
11.00 Մեր լեզուն, մեր խոսքը
11.25, 19.45 Ինչպե՞ս ես, բարեկամ
11.40 Ավտոաշխարհ-2000
12.00, 18.35 Ս-լ «Ընտանեկան կապեր»
13.00, 21.30 Բլից
13.30 Գ/ֆ «Էլմոյի արկածները»
16.30 Բումերանգ
17.20 Վավֆիլմ «Խաթարված մանկություն»
20.00 Հայրենիք-սփյուռք
22.00 Վարկանիշ
22.40 Բեռնարդ Շոու
23.25 UEFA Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 Գ/ֆ «Սահմանագծին»

###

19.30 Մուլտֆիլմ

19.50, 22.00 Բախտացույց
20.00 Գ/ֆ «Միջուկային ժայռը»
22.05 Քաղաք
22.40 Գ/ֆ «Դոպելգանգեր»

Ա1+

07.35, 18.30, 01.30 «Ա1+ ֆուտբոլ»
07.45, 09.45, 11.45, 13.45, 15.45, 19.45, 21.45, 23.45, 01.45 «Այբ-ֆե»
08.00, 12.00, 16.55 «Այբ-ֆե-տեղեկատու»
08.05, 18.05 Մ/ս-լ «Սեյլորմուն»
08.25 Հայաստանի կամերային նվագախմբի համերգը
08.45, 18.45, 20.45, 22.45, 00.45 «Այբ-ֆե+»
08.55, 10.00, 16.00 Ս-լ «Անմոռանալին»
10.45, 16.45 «Նոյյան տապան»
11.00, 20.00 Ս-լ «Իմ բոլոր զավակները»
12.05, 18.50 Ս-լ «Ամպրոպաբեր-2»
12.30 Նվագում է Թելոնիուս Մոնքը
12.45, 20.55 Ս-լ «Բռնիր գողին»
13.35 Երգում է Շերիլ Քրոուն
13.55 Ջեկի Չանը «Ա» նախագիծը» մարտաֆիլմում (1-ին սերիա)
17.00 «Դիփ Փարփլ» խմբի համերգը
17.10 «Ավետիս»
18.00, 19.55, 20.50, 23.05 «Այբ-ֆե-բիզնես»
19.15 «Խաչմերուկ»
22.15 «Հ. Գ.»
22.55 Երաժշտական դադար
23.00 «Գլխավոր թեմա»
23.10, 02.05 «Ա1+ ժամույլ»
23.20 Պատրիկ Բրաունեի «Ինը ամիս» կատակերգությունը
02.00 Երաժշտական դադար
02.15, 03.10 Ս-լ «Հանցանքի վայրը»
03.00 Երգում է Նենը
03.55 Ռոբին Ռայթը «Մոլ Ֆլենդերս» ֆիլմում
05.55 Թինա Թըրների համերգը
06.05 Գ/ֆ «Երկընտրանք»

ԵՐԵՎԱՆ

7.00 «TBЦ Մոսկվա» «Տրամադրություն»
9.30 «Առավոտ»
11.00 «Այս երեկո, այս ժամին»
12.00 Հ/ք «Ակցենտ»
12.30 «TBЦ Մոսկվա» Ս-լ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
13.35 «TBЦ Մոսկվա» «Տարեթիվ»
14.25 «Հեքիաթային հանդիպումներ»
15.00 «TBЦ Մոսկվա» «Իրադարձություններ»
15.15 «TBЦ Մոսկվա» Ս-լ «Տեսուչ Կեստերը»
16.25 «Սպորտ առանց սահմանի»
16.45 Մուլտֆիլմ
17.25 Ակցենտ ժամ
18.25 Վավֆիլմ
19.00 «Անմոռաց հանդիպումներ»
19.30 «Բուրգ»
20.00 «TBЦ Մոսկվա» Ս-լ «Առանց սիրո իրավունքի»
20.50 «Առողջարան»
21.00 «Հարցերի տաղավար»
21.30 «Սպորտ+»
22.00 «Իմ Երեւան»
22.30 Գեղֆիլմ
01.10 «TBЦ Մոսկվա» «Իրադարձություններ»
Ավարտին գիշերային կինոսրահ

###

08.00, 09.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 01.10, 03.10 «Հորիզոն»
08.10 Մ/ս-լ «Կատաղած Ջեկ ծովահենը»
08.35, 15.35 Մ/ս-լ «Արքայադուստր Սիսին»
09.10, 16.00 Մ/ս-լ «Երկաթյա մարդը»
09.30, 16.20 Մ/ս-լ «Տիկ հերոսը»
09.50, 21.50 «Նոստալգիա»
10.10, 16.40 Մանկ. ս-լ «Փաուեր ռենջերը կամ հզոր ռենջերները»
10.30, 18.15 Ս-լ «Լողափ»
11.15, 19.10 Ս-լ «Սատանայի ճուտը»
12.10, 21.30 «Ծովից ծով Հայաստան»
12.30 «Սպորտի աշխարհը Gillett-ի աչքերով»
12.55, 20.15 «Օլյային հյուր»
13.05 Ս-լ «Կանգառ ըստ պահանջի»
13.55 «Տելետուզիկներ»
14.10, 20.30 Ս-լ «Կոբրա»
17.05, 22.40 «Պատահական վկա»
17.35 Ս-լ «Դարմա եւ Գրեգը»
23.10 Գեղֆիլմ (DVD)
01.20 Ֆուտբոլային սուրհանդակ
01.45 Գ/ֆ «Մարդասպանը»

ԱՐՄՆՅՈՒԶ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Մուլտաշխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Մ/ֆ «Նինձյա մոլորակի բնակիչները» (2-րդ մաս)
18.40 Վ/ֆ «Գաչինա», «Պավլովսկ»
19.00 Երիտասարդական ծրագիր «16»
20.00 Չառլի Չապլինի ֆիլմերից
20.30 «Մեր կինոն»
21.20 Գ/ֆ «Պարտիզանի շունը»
22.35 Համերգ
22.45 Գ/ֆ «13-րդ զինվորը»
00.30 Գ/ֆ «Գործնական կախարդություն»

ԱԼԵՖ

09.05, 20.30, 22.30 Բարի լուր
09.30 Մուլտֆիլմ
09.50 Արցախյան դողանջներ
10.15, 20.45 Ո՞վ է քեզ կանչում
10.30 Կենդանիների աշխարհում
11.25 Գ/ֆ «Ջոու տանկիստը եւ շունը»
12.40 Դարձիր հերոս
13.00 Մուլտսերիալ
13.25 Ձեզ համար, այգեգործներ
13.45, 23.55 Ջուզեպե Վերդի
15.00 Վավերագրական ֆիլմ «Վասիլի Շուկշին»
16.00 Մ/ս-լ «Լինում է, չի լինում մի փոռուող»
16.25 Պարզապես երգ
16.50 QP ալիք
17.35 Գ/ֆ «Ընթացք տանջանքների միջով»

19.00 «Սիր»-ը ներկայացնում է
19.30 Եկեք ուրախանանք
21.00 Սա այն օրն է
22.45 Գեղֆիլմ
23.30 Մարդը եւ ծովը

ՍԻՆԵՄԱՔՍ

6.10 Թրիլեր «Անմեղների արյունը»
9.40 Ֆանտաստիկա «Ապագայի ասպետները»
11.25 Կոմեդիա «Ջունիոր»
13.10 Կոմեդիա «Դոնի հոգեվերլուծողը»
14.50 Կոմեդիկ մարտաֆիլմ «Նյու Յորքի թագավորը»
16.40 Կոմեդիա «Փոխվել տեղերով»
18.30 Դետեկտիվ «Պելիկանների գործը»
20.45 Մելոդրամ «Սոմերսբի»
22.30 Քրեական «Ջեկի Բրաուն»
01.00 Դրամա «Լավ մայրը»
2.45 Թրիլեր «Անմեղության դարաշրջան»
3.55 Թրիլեր «Մահացու հետապնդում»
5.25 Կոմեդիա «Թեթեւ փողեր»
6.55 Կոմեդիա «Ջոյ»

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Պրոֆիլակտիկա
15.00 Մեր հայրենիքի մշակույթը
15.20 Մուլտծրագիր
16.00 Արեւիկ-Ֆենդի
16.30 Գ/ֆ «Հեդդի» (2-րդ սերիա)
18.00 Մուլտծրագիր
19.00 Լուսաստղիկ
19.15 Մ/ս «Բագզ Բանի»
19.30 Վ/ֆ «Կատուները քնքուշ կենդանիներ են»
20.20 Մուլտծրագիր
20.45 Մեր հայրենիքի հեքիաթները
21.00 Գ/ֆ «Մի վշտանա»
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան («Թշվառները»)

ОРТ

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15, 20.00 Ս-լ «Սիրո երկիրը»
11.10 Վավ. դետեկտիվ
11.40 Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ...
12.50 Գրքամոլություն
13.15 Անկախ հետաքննություն
14.00 «Երալաշ»
14.10 Բ. Շչերբակովը, Կ. Լավրովը եւ Գ. Մարտինյուկը «Լսել մեկուսացումը» ֆիլմում (1-ին սերիա)
15.35 Դիսնեյ-ակումբ «Սիրելին»
16.15 Մուլտսայրուբեն
16.35 Լեռան արքան
17.00, 22.35 Ս-լ «Մահաբեր ուժ-2»
18.00 Մեծ լվացք
19.30 Ծիծաղի համայնապատկեր
21.00 «Թույլ օղակ»
22.00 Ժամանակ
23.40 Եդ. Ռածինսկին. «Ռուսաստանում ամեն ինչ գաղտնի է... եվ ոչինչ թաքուն չէ». «Պատմության ճակատագրական ռոպեները». ֆիլմ 3-րդ
00.30 Գիշերային «Ժամանակ»
01.00 «Քաղաքակրթություն»
01.30 «Գիշերային հերթափոխ»

РТР

6.50-10.00 РТР-ի առավոտը
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 21.45, 00.15 Լուրեր-Մոսկվա
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 21.00 Լուրեր
7.10 Ուղղափառ օրացույց
7.15, 8.30, 10.45 Ընտանեկան նորություններ
7.25, 9.10, 11.50 Հերթապահ բաժանմունք
7.30, 18.30 Ազդ
7.40, 9.30, 18.20 Ճանապարհային պարեկ
8.10, 10.50, 18.40 РТР-ի փոստ ծառայությունը
8.20 Ազգային եկամուտ
8.25, 15.20 Լուրեր-սպորտ
8.40, 9.40 Նախաբան
9.15 Հսկայական տնտեսություն
10.10 Ս-լ «Մելեսա, միշտ Մելեսա»
11.00 Ս-լ «Երեւակայությունների կղզի»
12.20 Ս-լ «Սանտա Բարբարա»
13.05 Աշխարհի շուրջ
14.00 «Ինչ է ուզում կինը»
14.30 Մուլտսերիալ «Պատերուսի արկածները»
15.25 Ս-լ «Սիրո թեւեր»
16.20 Ս-լ «Վայրի հրեշտակը»
17.20 Ս-լ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.50 Ս-լ «Վեներայի հայելու մեջ»
19.50 Ս-լ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 Ս-լ «Երեն ընդդեմ բոլորի»
22.55 Ս-լ «Մարդիկ եւ ստվերներ»
00.00 Լուրեր+մանրամասներ
00.30 Գ/ֆ «Մահացու խաղ»
02.30 Գեղասահքի աշխարհի առաջնություն

НТВ

7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00, 01.00 Այսօր
7.05, 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտը НТВ-ում
9.50, 20.05 Ս-լ «Քաղաքացի պետ»
11.20, 21.55 Ս-լ «Հեռածիգները»
12.25 Ամեն ինչ միանգամից
13.20 Գ/ֆ «Նվագախմբի հետ գլխավոր փողոցով»
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.40, 19.35 Քրեական գործ
17.30 Ս-լ «Դետեկտիվ Դոբրովսկու գործը»
18.45 Ընչաքաղցություն
20.30 Օրվա հերոսը
23.55 Ս-լ «Ճշմարտություն II»
01.25 Գորդոն
02.45 Չեմպիոնների լիգայի հանդեսը

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. մարտի 18-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: Լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: Խանակ Total qnt	Վաճառք* Ask: Լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Խանակ Total qnt	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվազ. գին Day low	Առավ. գին Day high	Միջ. կշռ. գին Avg. price	Փոփ.% Avg%	Ծավալ (հազ. դրամ) Volume
[illegible]	ACHI	B											
[illegible]	AGBM	B											
[illegible]	AGYM	B											
[illegible]	ALMS	B											
[illegible]	AMRK	B											
[illegible]	APAH	B											
[illegible]	APAK	B											
[illegible]	ARAV	B											
[illegible]	ARAX	B											
[illegible]	ARBC	B											
[illegible]	ARDV	B											
[illegible]	ARGS	B											
[illegible]	ARKE	B											
[illegible]	ARKP	B											
[illegible]	ARMJ	B											
[illegible]	ARSL	B											
[illegible]	ARSO	B											
[illegible]	ARTX	B											
[illegible]	ASEV	B											
[illegible]	ASHB	B											
[illegible]	ASHBP1	B											
[illegible]	ASNR	B											
[illegible]	ASTM	B											
[illegible]	ATBE	B											
[illegible]	ATKF	B											
[illegible]	ATSH	B											
[illegible]	ATTX	B											
[illegible]	AVAG	B											
[illegible]	AVHM	B											
[illegible]	AVTB	B											
[illegible]	AVTM	B											
[illegible]	BENT	B											
[illegible]	BRSP	B											
[illegible]	CHGG	B											
[illegible]	CPMT	B											
[illegible]	DAJK	B											
[illegible]	DBJG	B											
[illegible]	DJAH	B											
[illegible]	DZKT	B											
[illegible]	ECHS	B											
[illegible]	ECSG	B											
[illegible]	EELT	B											
[illegible]	EFRZ	B											
[illegible]	EHHG	B											
[illegible]	EJVG	B											
[illegible]	EKIF	B											
[illegible]	EKBT	B											
[illegible]	EKGE	B											
[illegible]	EKOG	B											
[illegible]	ELAP	B											
[illegible]	ELEK	B											
[illegible]	ELMJ	B											
[illegible]	ELSO	B											
[illegible]	ELUS	B											
[illegible]	EMKFC0	B	500.0	500.0	100								
[illegible]	EMOR	B											
[illegible]	EMTA	B											
[illegible]	EPLG	B											
[illegible]	ERAZ	B											
[illegible]	ERJG	B											
[illegible]	ERKB	B											
[illegible]	ERTO	B											
[illegible]	ESHG	B											
[illegible]	ETCG	B											
[illegible]	ETXS	B											
[illegible]	EVAF	B											
[illegible]	EVGL	B											
[illegible]	GAMC	B											
[illegible]	GANL	B											
[illegible]	GANV	B											
[illegible]	GARN	B											
[illegible]	GARV	B											
[illegible]	GEGN	B											
[illegible]	GGAM	B											
[illegible]	GGMA	B											
[illegible]	GHRE	B											
[illegible]	GKNO	B											
[illegible]	GMPG	B											
[illegible]	HAGB	B											
[illegible]	HASH	B											
[illegible]	HATC	B											
[illegible]	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
[illegible]	HEHG	B											
[illegible]	HELM	B											
[illegible]	HKBL	B	2,000.0	2,000.0	184								
[illegible]	HOMO	B											
[illegible]	HSHB	B											
[illegible]	HSHN	B											
[illegible]	HSNG	B											
[illegible]	JHUG	B											
[illegible]	KASH	B											
[illegible]	KMET	B											
[illegible]	KMSH	B											
[illegible]	KNET	B											
[illegible]	KNKA	B											
[illegible]	KNRB	B											
[illegible]	KPEA	B											
[illegible]	KREL	B											
[illegible]	KSHM	B											
[illegible]	LAGN	B											
[illegible]	MGER	B											
[illegible]	MRSH	B											
[illegible]	MSKV	B											
[illegible]	MSTB	B											
[illegible]	MTSH	B											
[illegible]	NBTF	B							500.0	500.0	500.0		4.5
[illegible]	NERN	B											
[illegible]	PLAS	B											
[illegible]	PMGK	B											
[illegible]	POSN	B											
[illegible]	RSTR	B											
[illegible]	RZTR	B											
[illegible]	SELN	B											
[illegible]	SEMN	B											
[illegible]	SHTK	B											
[illegible]	SKSG	B											
[illegible]	SMAG	B											
[illegible]	SSKN	B											
[illegible]	STAN	B											
[illegible]	TASP	B											
[illegible]	TAVR	B											
[illegible]	UKSH	B											
[illegible]	UNBK	B											
[illegible]	VAKE	B											
[illegible]	VELG	B											
[illegible]	VEVG	B											
[illegible]	VSHK	B											
[illegible]	VTMG	B											
[illegible]	YELK	B											
[illegible]	YKHG	B											
[illegible]	YPHG	B											
[illegible]	YRLE	B											
[illegible]	ZNGP	B											

* [illegible]
** [illegible]
Այլ տեղեկություններ հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

©Armex

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի ֆոնդային բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 528986

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, (09)400699

Էդլեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532829, 532815

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿ 19 մարտ

ԽՈՅ

Ձեր ամբողջ համառությունը, հմայքը, պերճախոսությունը պետք է ծառայեն ոչ թե նյութական նոր բարիքների հայթայթմանը, այլ նվաճված դիրքերի պահպանմանը: Ձեզ համար օգտակար են աշխատանքը եւ կոլեկտիվ միջոցառումները:

ՑՈՒԼ

Խիստ աննպաստ օր է, կապված խաբեությունների, պատրանքների, չիրականացած հույսերի հետ: Եթե հանկարծ հայտնվեք անսպասելի իրավիճակում, ջանացեք չնյարդայնանալ եւ չկորցնել ինքնատիրապետումը: Թերեւս այսօր ձեր մեջ ծագի գործերը հետաձգելու ցանկությունը:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Այսօր հավանական են դժբախտ պատահարները, հիվանդությունները, վնասվածքները, ֆինանսական կորուստները: Նախընտրելի են ստացողական դիրք բռնելը եւ ոչինչ չձեռնարկելը: Խորհուրդ է տրվում շփվել ձեզ անհրաժեշտ մարդկանց հետ, զերծ մնալ հրապուրանքներից:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Մեծ է բազմաբարդ հակասությունների ծագման հավանականությունը: Ջանացեք զգուշորեն քանդել հակասությունների կծիկը՝ չկտրելով ոչ մի թել: Անձնական կյանքը չի կարող երկար ժամանակ անտեր մնալ: Առանձնակի ուշադրություն դարձրեք երեխաների առողջությանը:

ԱՌՅՈՒԾ

Հավանական է, որ այսօր մարմնավորվեն ձեր պատվախնդրական ծրագրերը: Սկսվում է վաղեմի երազանքների իրականացումը: Բացառված չէ, որ հայտնվեն ազդեցիկ մարդիկ, որոնք կօժանդակեն ձեր նախաձեռնությունների իրագործմանը:

ԿՈՒՅՍ

Ձեր կենսական ներուժն այսօր ցածր մակարդակի վրա է: Սակայն ողջամտությունը ձեզ կօգնի շրջանցել կյանքի բոլոր, նույնիսկ ամենաբարդ խոչուխութերը: Աստղերը խորհուրդ են տալիս ձեռնպահ մնալ այն ամենից, ինչը վնասում է ձեր օրգանիզմին, մասնավորապես՝ ոգելից խմիչքներից:

ԿՇԵՌՔ

Օրը երկակի բնույթ ունի: Հնարավոր են ուղեւորություններ, նոր ծանոթություններ կամ հանդիպումներ հին ընկերների հետ: Բայց այդ ամենը կպահանջի զգալի դրամական միջոցներ: Լավ է զբաղվել տանը կարգուկանոնի հաստատմամբ, կյանքի արժեքների վերագնահատմամբ:

ԿԱՐԻՃ

Հնարավոր է, որ այսօր ձեռնտու աշխատանքի առաջարկություն ստանաք: Առանձնակի եռանդով ձեռնամուխ եղեք նոր գործին, քանի որ բավական լավ եկամուտ կունենաք: Նպաստավոր են գործարար եւ անձնական տեսակցությունները, ինչպես նաեւ կարեւոր փաստաթղթերի ձեւակերպումը:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Օրն աչքի է ընկնում աղեղնավորների ակտիվության վերելքով եւ օրգանիզմի պաշտպանական ուժերի աճով: Կարող է ի հայտ գալ եզակի աշխատունակություն, որի շնորհիվ կկարողանաք աննախադեպ հաջողությունների հասնել ամեն ինչում:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Ֆինանսական դժվարությունները, հավանաբար, որոշ ժամանակով կնահանջեն: Հնարավոր է, որ այսօր դրամական միջոցներ ստանաք: Ղեկավարությունը ձեզանից գոհ է: Այսօր ձեզ սպասում են գործարար եւ անձնական հանդիպումներ:

ՋՐՀՈՍ

Աստղերը նախազգուշացնում են, որ ընկերների կամ ազգականների հետ հարաբերություններում հնարավոր են բարդացումներ: Չի բացառվում, որ ձախողում կրած ջրհոսները ներքաշվեն կասկածելի գործարքների մեջ, որոնք այնքան էլ չեն տարբերվում հանցագործություններից:

ՁԿՆԵՐ

Հավանական է, որ ձկներից շատերն ամբողջ օրը ստիպված լինեն «կիսվել» աշխատանքի եւ ընտանիքի միջեւ՝ ջանալով կարգավորել մասնագիտական եւ ընտանեկան խնդիրները: Գերլարվածությունը կարող է բացասաբար ազդել ինքնազգացողության վրա:

ԽՈՀԱՆՈՑ

Սերուցքով շոգեխաշած ճուտ

1 ճուտ, աղ, 60 գ կարագ, 80-100 գլուխ սոխ, աղացած քաղցր տաքդեղ, 100 գ լոլիկ, 1-2 ճաշի գդալ տոմատի մածուկ, 2 պճեղ սխտոր, 1/8 լ հարած սերուցք, զարդարելու համար լոլիկ:

Ճուտը բաժանել 8 մասի, աղ անել եւ սոխառածի մեջ տապակել (կարելի է վրան ալյուր ցանել), ավելացնել աղացած քաղցր տաքդեղ, վրան արգանակ լցնել եւ շոգեխաշել մոտ 0,5 ժամ: Ավելացնել լոլիկները, տոմատի մածուկը, սխտորը եւ շարունակել շոգեխաշել (1 ժամ): Ճաշի կտորների վրա սոուս լցնել եւ հարած սերուցքով թրջած լոլիկի կտորներ դնել: Որպես խավարտ մատուցել տապակած կարտոֆիլ եւ բրինձ:

Խաչբառ

1

- «... իմ անուշ ու անգին»
- Վարկ «ապահովող» գույք
- 3
- «Դրամատիկական ...»
- Վտակի «կրտսեր եղբայրը»
- 1
- Ռուս «ճշտով» բերք
- Մորգունովի մականունը
- Դերասանուհի ... Պարադի
- Զինվորական հանդիսավոր «քոչ»
- Փողոցի «լուսանցք»
- Հանգամանք կամ ...
- Երեւան, Կասկադ, արձան
- Կազան՝ քաքար, Չեբոքսարի՝ ...
- Հունահունչ փուլը
- Կարելի է նաեւ էպոս անել
- 2
- Քաբուլի քաղաքացի
- Շվայտ, արբշիռ
- Գովք
- Եւ ճամփի, եւ հաշտության
- Բարձրախոսի բարձրացրածը
- Էթնիկ միասնություն
- Փնթի երեխա
- Բերանի գայլային տարբերակ
- Իսկարիովտացի դավաճան
- «Գիտելիքատու» գործընթաց
- «Կրակի վրա ... չեն լցնի»

2

- «..., վայնասուն, իրարանցում»
- Լիլիպուտի «իդեալը»
- Տրեխակապ
- Մի զարկով հազար ճանճ սպանողը
- ... Ուանդեր
- Բացասական մեծության նշան
- Ծաղրական պատճեն
- Եղեռնի ողբերգական հետեւանք
- «էսկիմոսա-նենեցական» քուրմ
- Հարիսան ըստ էության
- «Ով էնպիսի ... ասի»
- Ցավ՝ նստանյարդում
- Ֆրանս. հարգալից դիմելաձեւ
- Ծովային միաժանի
- Լեռնաբնակ
- Այն, ինչ չկա գառանցանքում

3

- Դարբնի մեծ մուրճ
- Մարդկության առաջին զոհը
- Եւ վեճ, եւ պայքար
- Փոքր ծավալի գրական երկ
- Փոխադրելի ծանրություն
- Միամիտը լռեցի, ժլատը ...
- Թայլերի անունը

սկանվորդ

1

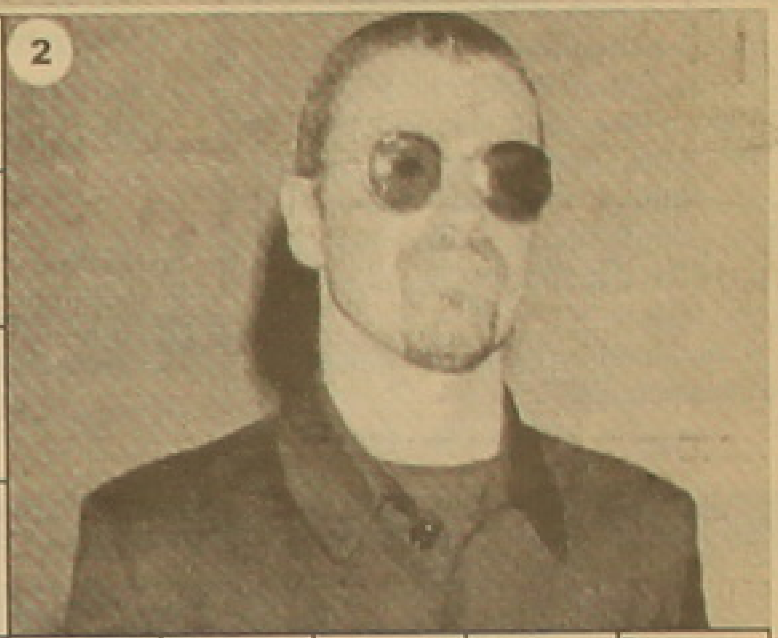

2

Ոչ ծեր
4
«Սկառլի» շինանյութ
5
Քեռի Քուչիի պատվերը Փիսոյին

Եւ գավառ, եւ բնագավառ
Երգչուհի Ալյոնան
Եւ բանտ, եւ դարբնասալ
Նույնն է, ինչ ալիքն ու ալյակը
Զարկերակներից գլխավորը

Ժառանգությունը թղթի վրա

Մեքսիկական թիկնոց
Շիվ
«Տեֆալին»-ը չի խանձում
Հոգաբարձու
Օր. Հակոբ, Նաիրա
Պղպջակ

Տան էլքի ու մուտքի «միջնորդը»
Ապստամբ
Ատամնաշարի «պարարտ հողը»
Օ. Բենդերի «ոսկե տոտեմը»
Զարդապատկեր

«Շիվակի», «Պանասոնիկ», ...
Թղթերի կապոց
Թաքստոց
Գառնին որպես շինություն

Կովից կաթ «քամող»
Սարդի «գործելենը»
Նկարչական վրձնի «դաշտը»
Դերասանուհի Օռնելա ...

Կրակ բռնելու աքցան
Երգչուհի Ալիսա ...

3

3

Չելենտանոյի անունը
Ստորգետնյա «կամուրջ»
Ծաղիկներից «մշտադալարը»
Հանելի + տարբերություն = ...
Եւ ափսե, եւ ըմպանակ
Առհասարակ կարգ ու կանոն
Ոչ լավ է, ոչ վատ

2
Թակարդի, ցանցի «ճանկերում»
Ծա, ..., հո

1

«Ձգույշ, չվառվես, ... է»
Հերմետիկ փակված մթերք
Սեյֆ կամ չիրկիգվող ...
Կետազարդ խորանարդիկ

Ալերգիկ սպազմ
Կենցաղային ջերմապահ անոթ
Տեսակ
Սկաղի «հնացած կճեպ»
«Գեւորգ Մարզպետունի», գրողը
Նատյուրմորտ
Ամբողջի «տարր»
Աշտարակներից «ամենաճկունը»

Նույն բույսի մարգը
Երդվյալ «միայնակ»
Զիերի «ֆուտբոլային թիմ»

Բուժիչ բուսաջուր
Ռադիոլսողի «գործիք»
Արվեստագետի «օգնականը»
«Մազապահ» զարդ
Հորովելի «արդյունքը»
Գիքորի գնալը չցանկացողը
Նա «փաշա չի դառնա»

Դդումի մեջ եփած բրինձ
... Սուսանին
Մինչեւ Քլինթոնը

Թանգարանային օրինակ
Ցավի «գագաթնակետը»
Երբ մրսում ես
Գեւորգ Չաուշ, Աղբյուր Սերոբ, ...

Փաստաթուղթ վավերացնողը
Տապանով նավարկող «նավաստին»
Կրակոտ աչքերով քաղցր աղջիկ

Արորի «թողած հետքը» հողին
Թումանյանի Լոռեցին
Բակունցի անունը
Թեթեւ քուն
«Սեկաստղանի» սպա
«Կես դրույքով» սենյակ

4

Եւ սամբան, եւ ռումբան
Անգլո-...
... հիշել վատ հիշել
Խառնարանային «հեղուկ»
Փոքր քենիս սեղան, մեծ ...

5

Եւ մանկան, եւ անդամալույծի

Դեռ քաղելու ժամանակը չէ
Պատերի երեսապատում
Ճիշտն ասեք, փող ուզու՞մ եք

Մի տեղ երկար չդիմացող մարդ

Ընտրողի «գրավոր» ձայնը
Լողացող փայտահարթակ
Ցորենով «հարուստ» հողամաս

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. թ. մարտի 28-ից ապրիլի 3-ը տրիխոլոգիայի, մաշկաբանության եւ գինեկոլոգիայի կենտրոնում (նախկին համալսարանական ծննդատուն) աշխատելու են ֆրանսիացի բժիշկներ՝ կատարելով լապարոսկոպիկ վիրահատություններ կանանց անպտղության դեմ։

Նախապես դիմել՝ Աջափնյակ, Մարգարյան 6/2

Հեռ.՝ 34-18-83

Ուղղում

Մրցույթով մասնավորեցվող «Գորիսի «Միկրոշարժիչ» ՓԲԸ-ի՝ «Հայցալ տնտեսությանը» 13.03.02 6(33) տեղեկագրի «Սեփականաշնորհում» հատուկ թողարկման մեջ հրապարակված տեղեկատվության 3.12 կետը ուղղման կարգով կարդալ «մասնավորեցվող բաժնետոմսերի համար առաջարկվող գինը (նվազագույն գինը՝ 10.000 դրամ)»։

For Your Internal News of Armenia Log on to **www.azg.am** In English, Russian, Armenian and Turkish

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

Օրաթերթի տնօրենությունը հրավիրում է թերթի վաճառքով զբաղվող անձանց եւ գովազդային գործակալների՝ փոխշահավետ համագործակցության։

Հեռ.՝ 52-93-53։

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 $մ^2$ կիսանկուղային տարածք։
Եռաֆազ հոսանք, ջուրը՝ մշտական։
Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար։

Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353։ Գինը $20.000։

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՊՈՂՈՏԱ ԲԱՑ ԱՃՈՒՐԴԻ ՀՐԱՎԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ

Հյուսիսային պողոտայի օտարման գոտու Թումանյան, Տերյան եւ Լալայանց փողոցների միջեւ ընկած հատվածում թիվ վեց, յոթ եւ ութ հողամասերի կառուցապատման նպատակով վարձակալներին որոշելու համար Երեւանի քաղաքապետարանը 2002 թ. փետրվարի 26-ին, մարտի 5-ին եւ 12-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում պաշտոնական ծանուցումներով հայտարարել է բաց աճուրդներ, որոնք համապատասխանաբար անց են կացվելու 2002 թ. մարտի 29-ին, ապրիլի 5-ին եւ 12-ին ժ. 18.00-ին Երեւանի քաղաքապետարանի նիստերի դահլիճում։

Աճուրդների առարկան է՝ շենքերից եւ շինություններից ազատված եւ որեւէ իրավունքով չծանրաբեռնված համապատասխան հողամասի վարձակալության պայմանագրի կնքման իրավունքը։ Կառուցապատման ավարտից հետո նախատեսվում է կադաստրային արժեքով հողամասերն ի սեփականություն ձեռք բերելու հնարավորություն։

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, ք.Երեւան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն, IV հարկ,

հեռ. 559501, 559502, բջջ. 400749, 403301, էլ-փոստ՝ auction@legal.am

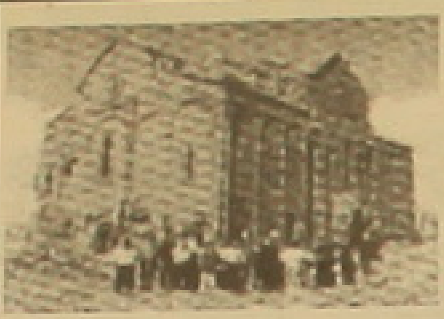

«Անի Տուր» տուրիստական գործակալությունը ապրիլի 27-ից կազմակերպում է 7-10-օրյա շրջագայություններ հետեւյալ երթուղիներով.

7-օրյա՝
Կարս, Անի, Իգդիր, Բայազետ, Նպատ լեռ, Տրդատաքար, Վան, Վարագավանք, Աղթամար կղզի, Խնուս, Էրզրում, Սարիղամիշ։

9-10-օրյա ուղեւորությունների ընթացքում նշված երթուղին կհամալրվի հետեւյալ վայրերով՝
Թավրիզ, Մակու (Թադեի վանք), Նեմրութ լեռ, Բիթլիս, Մուշ (Առաքելոց վանք, Սուլուխի կամուրջ), Սասուն (Գելիեգուզան, Սեմալ)։

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 79-րդ սենյակ Հեռ. 56-00-08, 57-55-76

Օգտագործե՛ք Ձեզ ընձեռված բացառիկ հնարավորությունը։

COMMERCIALBANK OF GREECE (ARMENIA) CJSC

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿ (ՀԱՅԱՍՏԱՆ) ՓԲԸ

2002թ. մարտի 20-ից Հունաստանի Առեւտրային Բանկ (Հայաստան) ՓԲԸ սահմանում է EURO-ով արտահայտված ներգրավված միջոցների հետեւյալ տոկոսադրույքները (նվազագույն ժամկետային ավանդի գումարը՝ 1500 EURO)։

Ժամկետներ	31-60 օր	61-90 օր	91-210 օր	211-270 օր	271-365օր
EURO	1.0%	1.0%	2.0%	1.0%	1.0%

EURO-ով արտահայտված ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոս չի հաշվարկվում։

Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք դիմել։

ՀՀ, Երեւան 375010, Դեղատան փ. 6
Հեռ. (3741) 520432, 583086 Ֆաքս. (3741) 542594
էլ-փոստ. cbgam@arminco.com

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը սկսում է 2002 - 2003 ուսումնական տարվա ընդունելությունը **մագիստրոսի կոչում շնորհող հետեւյալ ծրագրերով՝**

- ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ
- ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԻ ԵՎ ՏԵՂԵԿՈՒՅԹԻ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
- ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
- ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈՒՍՄՈՒՆՔՆԵՐ
- ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄ
- ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
- ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒ
- ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ՝ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵԶՎԻ, ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Բարձրագույն կրթությունը եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր են։

Մարտի 23-ին, ժ. 11^{00}-ին հրավիրում ենք ՀԱՀ-ի մեծ դահլիճ՝ մասնակցելու **բաց դռների օրվան։**

Փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է **ապրիլի 15-ը, ժ. 15^{00}։**
Տեղեկությունների համար դիմել՝
Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ
Հեռ. 51-27-93, 51-27-92

HUJ

1965 թ. գործող Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը, որը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է, հրավիրում է որպես կամավորական մասնակցելու արտասահմանում եւ Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ճամբարների ամառային ծրագրերին։

Պայմանները՝ *անգլերենի (ֆրանսերեն, գերմաներեն) տիրապետում, կամավորականի անդամավճար եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն*

Դիմումներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝
Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

TAXI Liza

Фиксированные цены до аэропорта.
Предоставляются водители для вождения ваших машин

1 км- 70 драм

КРУГЛОСУТОЧНО
Машина подъедет к клиенту бесплатно

Музыкальный заказ на radio VAN FM 103.0

☎ 540044

"РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН"

RADIO VAN FM 103

Проект радиостанции "РАДИО ВАН" FM 103.0 "Золотая Лира" конкурс на лучшую армянскую песню года

Каждую неделю популярные ведущие "Радиостанции Ван" знакомят Вас с пятью песнями, которые исполняются отечественными исполнителями. С понедельника по пятницу на 103.0 FM-волне "РАДИО ВАН" Вы можете познакомиться с этими песнями, судьба одной из которых решится в субботу!

Только в субботу в 17.00 в прямом эфире радиостанции "РАДИО ВАН" Вы можете выбрать самую лучшую песню недели, отдав за нее свой голос! Последняя суббота месяца- хит-парад месяца! Конец года- хит парад года и заключительный Гала-концерт, в котором примут участие 12 лучших песен года!

"Золотая Лира"- это конкурс песен, которые выбирает народ!

JOB ANNOUNCEMENT

"Grant Thornton Amyot" LLC (GTA) is a leading auditing, business and legal consulting firm. GTA is looking for an experienced legal specialist to lead its team of legal experts.

The responsibilities under this position shall include:

- Management of the work of the Legal Department;
- Client relations;
- Analysis and promotion of the work of the Legal Department;
- Development of client-oriented strategies;
- Control over the work of other advisers;
- Legal advising;
- Reviewing legal opinions and other documents prepared by other advisers;
- Other management duties as may be assigned by the management.

The successful candidate shall have the following qualifications:

- University Degree in Law;
- Excellent knowledge of tax, business, civil, corporate legislation;
- 3-5 years of relevant legal experience (preferably in business or related legal field);
- Experience in court litigation is desirable;
- At least 1 year of management experience;
- Good Computer skills;
- Fluent knowledge of Armenian, Russian and English;
- Strong interpersonal skills;
- Excellent communication skills;
- Ability to work under pressure;
- Team Player;
- Excellent writing skills;
- Ability to work long hours.

Salary commensurate with previous experience and pay history.

Please submit your CV's along with two reference letters to Mr. Tigran Karapetyan at 18 Vardanants Str. (entry from Vernisage), or send by e-mail to legal@gta.am.

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 18. 03. 2002 Գինը՝ 100 դրամ